

Pedagogisch beleidsplan
Base Kinderopvang Zaandam
2023/2024

1. Inleiding

2. Pedagogische visie

- 2.1 De functie van de kinderopvang
- 2.2 Uitgangspunten van Reggio Emilia als onderdeel van onze visie
- 2.3 Uitgangspunten van Emmi Pikler als onderdeel van onze visie
- 2.4 Vier pedagogische basisdoelen

3. Opvoedingsdoelen als basis

- 3.1 Persoonlijke competentie
- 3.2 Sociale competentie
- 3.3 Het leren omgaan met waarden en normen vanuit de maatschappij
- 3.4 Straffen en belonen

4. Ontwikkeling van kinderen

- 4.1 Scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden
- 4.2 Jongens en meisjes
- 4.3 Kindvolgsysteem

5. Base Kinderopvang in de praktijk

- 5.1 Base Kinderopvang
- 5.2 Ons team
- 5.3 De stampgroepen
- 5.4 De dagindeling
- 5.5 Drie-uurregeling
- 5.6 Algemene groepszaken
- 5.7 Zorgdragen voor gezondheid
- 5.8 Samen met ouders
- 5.9 Vier-ogen-principe
- 5.10 Extra dagdelen

6. Continue kwaliteit

- 6.1 Overlegstructuren
- 6.2 Klachtenregeling
- 6.3 Risico-inventarisatie
- 6.4 Gezondheid en hygiëne
- 6.5 Signaleren van problemen

1. Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Base Kinderopvang Zaandam. Base Kinderopvang heeft als doel: Kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar kwalitatief goede en verantwoorde opvang te bieden waarbij de ontwikkeling van en respect voor het kind centraal staat. Deze verantwoordelijkheid vraagt om een duidelijke visie ten aanzien van ontwikkeling en opvoeding van kinderen.

Het pedagogisch beleidsplan geeft aan welke visie Base heeft op de ontwikkeling en opvoeding van kinderen en hoe deze visie binnen het Kinderdagverblijf in praktijk wordt gebracht. Het pedagogisch beleidsplan beschrijft welke uitgangspunten en werkwijzen binnen de kinderopvang worden gehanteerd.

Het pedagogisch beleidsplan werkt als een rode draad door de werkwijze op de opvang. Voor de medewerkers van Base is het een duidelijk houvast en biedt het pedagogisch beleidsplan handvatten voor het dagelijks handelen. Het beleidsplan is ook bestemd voor stagiaires en nieuwe medewerkers, zij kunnen hierdoor ook kennisnemen van onze uitgangspunten en werkwijze.

Het pedagogisch beleidsplan is mede bedoeld voor ouders die hun kinderen bij Base laten opvangen. Het geeft hun de gelegenheid inzicht te krijgen in onze visie en werkwijze. Voor ouders is het van belang te weten volgens welke pedagogische uitgangspunten er binnen de kinderopvang wordt gewerkt.

In de volgende hoofdstukken is onze visie uitgewerkt en is vastgelegd hoe wij deze visie toepassen in de praktijk. Het pedagogisch beleidsplan kunnen we hiermee niet 'definitief afsluiten', het blijft in ontwikkeling. Het is niet de bedoeling dat het in de kast verdwijnt. Integendeel, we zullen steeds kritisch blijven kijken naar de werkwijze van de kinderopvang en ons afvragen of onderdelen van het pedagogisch beleidsplan verbetering behoeven. Wanneer nodig wordt het plan aangepast. Op deze wijze blijft het pedagogisch beleidsplan een levend document.

2. Pedagogische visie

2.1 De functie van kinderopvang

We zien de kinderopvang als een van de 'opvoedingsferen' waarin kinderen groot worden. Thuis, op de opvang en op school worden ze uiteindelijk wie ze zijn. Een kinderopvang heeft veel te bieden voor kinderen en ouders. Voor de leeftijdsgroep van 0 tot 4 jaar is goede kinderopvang naast de opvoeding thuis, de beste leeromgeving. Als een kind naar de opvang gaat stapt het in een eigen wereld. Het kind komt al vroeg in aanraking met waarden en normen van andere kinderen en volwassenen. Dit geeft kinderen een brede en verrijkte opvoeding.

We zien de kinderopvang enerzijds als een belangrijke bijdrage aan de persoonsvorming van het kind in de eerste en belangrijkste jaren van zijn leven. Anderzijds levert het een essentiële bijdrage in de voorschoolse periode als voorbereiding op de basisschool. Base Kinderopvang biedt ouders de mogelijkheid de opvoeding van hun kind te delen. Als ouder kun je je pas met een gerust hart op andere activiteiten richten als je het volste vertrouwen hebt in de opvang van je kind.

Als kinderopvang hebben we een opvoedingsverantwoordelijkheid aanvullend op de opvoeding in het gezin. Dit vraagt om een duidelijke visie ten aanzien van kinderen en opvoeden. We zien het als onze taak als professionals verantwoord te handelen en zorg en begeleiding te bieden van hoge kwaliteit. We willen kinderen iets extra's bieden in hun totale ontwikkeling wanneer zij bij ons worden opgevangen. We zien de pedagogisch medewerker niet alleen als begeleider van het kind maar we zien ook de meerwaarde van onderlinge interacties tussen kinderen. Kinderen leren veel van elkaar, door imitatie en feedback die ze elkaar geven, door elkaar te helpen, door conflicten die ze hebben en nog veel meer.

Om te zorgen dat het kind de mogelijkheid krijgt om zich optimaal te ontwikkelen gaan we uit van een aantal basisdoelen. Naast deze basisdoelen ligt het accent bij Base Kinderopvang op: een respectvolle, positieve en bewuste omgang met het kind. Kinderen opvangen in een uitnodigende omgeving waar ruimte is voor ontdekken en ervaren en waar kinderen steeds een beetje zelfstandiger kunnen worden. Humor en samen plezier maken, zijn eveneens essentieel bij het werken met kinderen. Base Kinderopvang laat zich betreffende haar visie ten aanzien van de ontwikkeling en opvoeding van kinderen, inspireren door de pedagogiek van Reggio Emilia en Emmi Pikler.

2.2 Uitgangspunten van Reggio Emilia als onderdeel van onze visie

2.2.1 Visie op kinderen en opvoeden; Reggio Emilia

Reggio Emilia is een welvarend stadje in het noorden van Italië. Het heeft een links-socialistische geschiedenis en het 'gemeenschap denken' is er sterk ontwikkeld. De streek is beroemd om zijn vernieuwende bewegingen, bijvoorbeeld in de psychiatrie (de Antipsychiatrie) en de architectuur. Het eerste kindercentrum in Reggio Emilia werd door ouders opgericht, gebouwd en gefinancierd. Deze ouders wilden hun jonge kind een goede en positieve start in het leven geven na de ellende van de Tweede Wereldoorlog.

De opbouw van de maatschappij moest beginnen bij de kinderen. Het moest een kindercentrum worden die de kinderen zou leren om zelf kritisch na te denken. De oorlog had immers laten zien wat er gebeurt als je kinderen enkel en alleen opvoedt om te gehoorzamen. In dezelfde tijd werkte pedagoog, filosoof en politicus Loris Malaguzzi met kinderen die door de oorlog getraumatiseerd waren. Zijn therapie bestond niet zozeer uit het praten met de individuele kinderen, maar veel meer uit het gelegenheid geven aan de kinderen om met elkaar dingen te maken, te doen en zich te uiten. De samenwerking die er in deze tijd ontstond tussen de ouders en Loris Malaguzzi vormde het begin van wat nu wereldwijd bekend is als de 'Reggio-benadering'.

2.2.2 Competent kind

In Reggio Emilia is een pedagogiek ontwikkeld waarin een krachtig en competent kindbeeld centraal staat. In deze pedagogiek ligt de nadruk op wat kinderen kunnen en zijn en niet op wat ze nog niet kunnen en niet zijn. Men vertrouwt erop dat kinderen alles in huis hebben om zichzelf en de wereld te leren kennen. Dit betekent niet dat een kind alles al kan, maar dat het alles al in huis heeft om zichzelf en de wereld te leren kennen. Dit staat lijnrecht tegenover het beeld van een zwak en afhankelijk kind en dat wij als volwassenen alles voor het kind zouden moeten beslissen.

Het kind is nieuwsgierig, wil graag leren en zich ontwikkelen. Een kind wil niet onderwezen worden, maar uitgedaagd worden tot leren. Dit uitgangspunt geeft ons de opdracht om ervoor te zorgen dat elk kind competent kan zijn, kan ervaren wat hij zelf kan en wil. We moeten ervoor zorgen dat kinderen waar mogelijk zelf kunnen eten, zichzelf aan kunnen kleden, zelf naar buiten kunnen gaan en zelf speelgoed en andere materialen kunnen pakken.

2.2.3 Respect; Kijken en luisteren naar de kinderen

Om vanuit het kind te kunnen werken, moet je oog hebben voor de eigen, unieke wijze waarop het kind zich ontwikkelt en het kind hierin respecteren. Als we uitgaan van een competent en krachtig kind, betekent dit een andere benadering van het kind. Wanneer het uitgangspunt is dat het kind zelf actief zijn ontwikkeling bepaalt, dan betekent het onderzoek doen naar zijn vragen, naar wat in het kind leeft dus; naar het kind als uniek persoon.

Om te weten waar het kind behoefte aan heeft, wat het van ons vraagt, zullen we heel goed naar het kind moeten kijken en luisteren. Het uitgangspunt hierbij is respect voor het kind. Dit betekent dat je een kind serieus moet nemen in alles wat het doet en nagaat wat een kind wil zeggen met bepaald gedrag. Wanneer je ontdekt hebt waar een kind mee bezig is, kun je hierop inspelen door materialen te verzamelen en activiteiten aan te bieden die aansluiten bij de leefwereld en interesse van het kind. Op deze wijze helpen wij het kind zich verder te ontwikkelen.

2.2.4 100 Talen

Een ander belangrijk uitgangspunt in de pedagogiek van Reggio Emilia is, dat elk kind '100 talen' tot zijn beschikking heeft. Hiermee worden de vele uitdrukkingmogelijkheden van het kind bedoeld. Kinderen hebben van jongs af aan de mogelijkheden in huis om zich op heel veel verschillende manieren te uiten en te laten zien wie ze zijn.

De jongste kinderen kennen de volwassen taal nog niet, maar communiceren al wel. In Reggio zeggen ze: 'Zij spreken een taal maar wij volwassenen verstaan die niet'. Kinderen kunnen zich uiten door de taal van beweging, mimiek, van klei, van muziek en van bouwen. Alle talen zijn gelijkwaardig en even belangrijk. Door te kijken en te luisteren kunnen we het kind leren 'verstaan' en leren kennen en hem zo begeleiden in zijn ontwikkeling. Naast het luisteren (en kijken) naar de '100 talen' die het kind in huis heeft om te laten zien wie hij is en wat hij kan, zien we het als een uitdaging om het kind met zoveel mogelijk talen in aanraking te laten komen. Dit houdt in dat we er naar streven het kind te omringen met 100 verschillende soorten creatieve materialen, 100 speelmaterialen, 100 schatten, 100 soorten muziek enzovoort.

2.3 Uitgangspunten van Emmi Pikler als onderdeel van onze visie

2.3.1 Visie op kinderen en opvoeden; Emmi Pikler

Emmi Pikler werd in 1902 in Wenen geboren. Ze werd in het kinderziekenhuis van de Universiteit van Wenen opgeleid tot kinderarts door professor Von Pirquet en Kinderchirurg Salzer. Door hun invloeden kwam Pikler tot inzichten over lichaam, beweging en preventie die bepalend waren voor haar latere werk. Preventie betekent voor Pikler vooral het creëren van een omgeving die een gezond leven en een gezonde ontwikkeling bevordert.

In 1935 kreeg Emmi Pikler een vergunning om zich als zelfstandig kinderarts in Hongarije te vestigen. Tien jaar lang werkte Pikler in haar eigen kinderartspraktijk. Wekelijks bezocht ze gezinnen om deze te ondersteunen en concrete aanwijzingen te geven. Ze leerde ouders om vooral te vertrouwen op de aangeboren competenties van het kind en om het eigen ritme van het kind te respecteren. Emmi Pikler zag dat deze kinderen over het algemeen vrolijke, nieuwsgierige en coöperatieve kinderen werden. Gedurende die jaren hield ze al voordrachten over haar visie op de verzorging van baby's en peuters.

Na de Tweede Wereldoorlog werd ze gevraagd de leiding op zich te nemen van een kindertehuis in Boedapest. Dit huis wordt Lóczy genoemd, naar de straat waarin het gevestigd was. Later kreeg het de naam 'Emmi Pikler Instituut voor Methodologisch Onderzoek'. Hier kon zij haar pedagogische ideeën verder uitwerken en onderzoeken. Pikler leidde zelf de verzorgsters op. Zij deed dat vanuit haar visie dat de baby al vanaf zijn geboorte kan communiceren en leren, en dat het de taak van de volwassene is om de voorwaarden te creëren dat het kind daadwerkelijk kan communiceren en leren zodat het steeds zelfstandiger zal worden. De twee belangrijkste uitgangspunten in de visie van Emmi Pikler zijn: respectvolle verzorging en vrije bewegingsruimte.

2.3.2 Respectvolle verzorging

Pikler ging ervan uit dat het verzorgen van een baby al opvoeden is. De verzorgingsmomenten tijdens het eten, het verschonen, het aan- en uitkleden bieden de mogelijkheid om regelmatig op een plezierige manier samen te zijn met het kind. Het is een belangrijke activiteit voor zowel leidster als kind. Door veel tijd, aandacht en energie aan dit contact te besteden, bouwen leidster en kind een hechte band met elkaar op. Het is het moment om samen te zijn en elkaar te leren kennen. Wanneer de volwassene de tijd neemt om zich aan het tempo van het kind aan te passen, krijgt het kind de kans zich in te stellen op de handelingen en mee te doen aan het samenspel. Daardoor ervaart het, zo jong als het is, dat het invloed kan uitoefenen op situaties waar het aan deelneemt.

Emmi Pikler hechtte veel waarde aan een zorgvuldige en aandachtige fysieke verzorging van het kleine kind. Dit geeft het kind een gevoel van geborgenheid. Het gevoel van veiligheid is een van de belangrijkste voorwaarden voor het kind om met plezier te kunnen bewegen en zelfstandig te spelen. Alleen wanneer het kind deze innerlijke zekerheid voelt en het gevoel heeft geliefd te zijn, heeft het interesse en de energie om zichzelf en zijn omgeving te onderzoeken. Een vrije bewegingsontwikkeling is daarom onlosmakelijk verbonden met een aandachtige, liefdevolle verzorging.

2.3.3 Vrije bewegingsruimte

Het onderzoek van Emmi Pikler toonde aan dat een baby niet alleen het actief samenzijn met zijn ouders/verzorgers nodig heeft, maar dat hij ook net zo veel tijd en ruimte nodig heeft waarin hij zich vrij kan bewegen. De uitkomsten laten zien hoe belangrijk en zinvol spontane activiteiten zijn. Welke functie deze vervullen en aan welke voorwaarden de omgeving moet voldoen om vrije activiteit voor de baby mogelijk te maken. Bovendien wordt duidelijk hoe de sensomotorische ontwikkeling van een baby samenhangt met wat hij dagelijks aan nieuwe indrukken opdoet en zich eigen maakt. De conclusies van het onderzoek tonen onomstotelijk aan hoe groot het belang van vrijheid van beweging en activiteit is op de persoonlijkheidsvorming van de baby.

Emmi Pikler wist dat baby's van ons afhankelijk zijn en tegelijkertijd zei ze: baby's zijn niet alleen afhankelijk van ons. Ze komen op de wereld met veel mogelijkheden, de baby is volgens Pikler competent. Emmi Pikler wees op het belang dat het kind de bewegingsontwikkeling in zijn eigen tempo door kan maken. Een ontwikkeling zonder hulp en inmenging van volwassenen. Niet alleen leert een kind zich dan harmonieuzer te bewegen; het beïnvloedt ook de algehele ontwikkeling, met name zijn bewuste oriëntatie in de ruimte en zijn zelfvertrouwen worden hierdoor bevorderd.

2.4 Vier pedagogische basisdoelen.

Sinds de nieuwe Wet op de Kinderopvang van toepassing is, is er een duidelijke omschrijving van wat verantwoorde kinderopvang is. In deze wet wordt goede kinderopvang gezien als opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige omgeving. Om deze omschrijving duidelijk te kunnen onderbouwen zijn er vier opvoedingsdoelen beschreven. Deze zijn gebaseerd op de theorie van Marianne Riksen-Walraven. Ze hebben een bepaalde volgorde, omdat er een ontwikkeling in zit; pas als een kind zich veilig voelt, zal het zijn omgeving gaan verkennen en zich verder ontwikkelen. Zij heeft vier observeerbare termen vastgesteld waarop de kinderen en hun veiligheid gewaarborgd zijn. Deze luiden als volgt:

- 1]** Het bieden van een veilige basis waar de kinderen zichzelf kunnen zijn;
- 2]** Het bevorderen van persoonlijke competentie;
- 3]** Het bevorderen van sociale competentie;
- 4]** Het leren omgaan met waarden en normen uit de maatschappij

In het pedagogisch beleid van Base Kinderopvang zijn deze vier opvoedingsdoelen te herkennen. In het volgende hoofdstuk worden deze basisdoelen uitgebreid besproken.

3. Opvoedingsdoelen als basis

Base Kinderopvang heeft alle aandacht voor de sociale en persoonlijke competentie van het kind. Hier krijgt het kind de ruimte om zich op zijn eigen manier te ontwikkelen en op zijn eigen manier competent te zijn. Bij ons ligt de nadruk op wat een kind al kan. De belangrijkste taak van de pedagogisch medewerkers van Base is het kijken en luisteren naar het kind om op deze wijze het kind te leren kennen, alle talen te leren verstaan en aan te kunnen sluiten bij de ontwikkeling van het kind.

Het kind wordt aangesproken op zijn eigen ontwikkelingsmogelijkheden en gezien als competent. Wat een kind zelf kan, mag het zelf doen. We bieden het kind de niet al ontdekte wereld, maar geven het de kans de wereld zelf te ontdekken. Dit houdt in dat de medewerker probeert afstand te nemen, het kind de kans te geven om competent te zijn en het de ruimte te geven en niet te snel in te grijpen in bepaalde situaties. Dit vraagt van ons dat we de fysieke en emotionele veiligheid van het kind moeten kunnen waarborgen. Hier zijn twee vragen van belang:

- Wat is het ergste wat er kan gebeuren?
- Vinden wij dat een aanvaardbaar risico?

Alleen vanuit een veilige basis kan het kind op ontdekkingstocht gaan en zich verder ontwikkelen. Base Kinderopvang moet een plek zijn waar het kind zich lichamelijk en emotioneel veilig voelt, veiligheid is een basisvoorwaarde voor ontdekken en ontwikkelen. Als je wilt dat een kind zich maximaal kan ontplooien, moet een kind helemaal zichzelf kunnen zijn. De rol van de pedagogische medewerkers is hierin van groot belang. Zij scheppen de voorwaarden voor het kind om zichzelf te leren kennen en ontwikkelen.

Veilig in de meest concrete vorm; de binnen- en buitenruimtes en de speelmaterialen zijn veilig en schoon. Alle aanwezige materialen zijn geschikt voor het leeftijd- en ontwikkelingsniveau van de kinderen van de groep. We hebben regels opgesteld en afspraken gemaakt gericht op hygiëne en op het voorkomen van onverwachte risico's in het Beleidsplan Veiligheid en Gezondheid.

Emotionele veiligheid creëren we door een zo constant mogelijke groepssamenstelling en door de aanwezigheid van zoveel mogelijk vaste pedagogische medewerkers. Door vaste medewerkers op de groep te hebben bouw je een vertrouwensrelatie op. Die vertrouwensrelatie is een uiterst belangrijke vorm van veiligheid. Een kind moet een fundamenteel vertrouwen hebben in de pedagogisch medewerker en in zichzelf. Dat vertrouwen creëren wij door een goede lichamelijke verzorging, maar ook door het kind volledig te accepteren zoals het is en door het als competent te zien.

De kinderen van Base Kinderopvang mogen gezien en gehoord worden. We streven naar een vriendschappelijke relatie met kinderen, waarbij we wel bepaalde grenzen stellen. De vaste afspraken (regels) en het dagritme bieden de kinderen veiligheid en structuur. Een zo duidelijk mogelijke communicatie naar het kind toe vinden wij belangrijk. Van jongs af aan praten wij met het kind, verwoorden we handelingen van het kind en van ons zelf. Hierdoor creëer je een emotionele ondersteuning en voelt het kind zich serieus genomen.

Ieder kind is uniek, de medewerkers van het Kinderdagverblijf spelen in op het karakter, de stemming en de interesses van het individuele kind. Met het ene kind gaan ze een boekje lezen en met de ander maken ze een grapje. De medewerkers van het Kinderdagverblijf kijken en luisteren aandachtig naar het kind en laten merken dat ze het begrepen hebben. Ze zijn geïnteresseerd in wat het kind beleeft en doet. Door actief te luisteren, open vragen te stellen, te verwoorden wat je doet en echt te kijken naar het kind geven de pedagogische medewerkers het kind emotionele ondersteuning en veiligheid. Zo leren de medewerkers het kind kennen en kunnen zij inspelen op de interesses en het ontwikkelingsniveau van het kind.

3.1 Persoonlijke competentie

Vanuit een veilige basis kan een kind zich ontwikkelen en competent zijn. Het gaat dan zowel om de ontwikkeling van de persoonlijkheid van het kind als om de ontwikkeling van zijn talenten; zijn eigen '100 talen'.

Binnen onze opvang ontwikkelt een kind zijn persoonlijke competenties op veel verschillende wijzen. Het kind vormt zelf, actief en creatief, in wisselwerking met anderen en de wereld om zich heen een eigen identiteit. Dit is een heel proces. Hoewel het kind vele mogelijkheden in zich draagt, betekent dit niet dat het proces vanzelf gaat. Dit proces is afhankelijk van de mogelijkheden die de volwassenen het kind biedt om zich op zijn eigen unieke wijze te ontwikkelen.

Onze medewerkers proberen kinderen zoveel mogelijk ruimte te bieden zodat ze zichzelf en de wereld om zich heen kunnen ontdekken en zich in hun eigen tempo kunnen ontwikkelen. Voldoende ruimte bieden betekent ten eerste heel goed kijken en luisteren naar het kind en vervolgens aanbieden wat een kind aangeeft nodig te hebben. Het kind zelf te laten doen wat het aangeeft zelf te kunnen doen, het kind begeleiden waar het kind aangeeft begeleiding of hulp nodig te hebben.

In de persoonlijke ontwikkeling van het kind hanteren we als belangrijkste uitgangspunt; 'Respect'. De medewerkers van Base hebben oog voor de eigen, unieke wijze waarop het kind zich ontwikkelt en het kind wordt hierin gerespecteerd. Het gaat er bij ons niet om wat een kind nog niet is en nog niet kan, maar om wat een kind al wel is en al wel kan! Het gaat ons ook om het wekken van de mogelijkheden van het kind. Door op deze wijze naar het kind te kijken voelt het zich gewaardeerd en gerespecteerd en groeit het zelfvertrouwen. Het begrip 'respect' zorgt er ook voor dat ieder kind competent kan zijn en zich competent kan voelen.

3.2 Sociale competentie

Wij gaan ervan uit dat kinderen het meest leren van elkaar. Kinderen zijn voor elkaar de eerste pedagoog, de tweede pedagoog zijn de volwassenen en de derde pedagoog wordt gevormd door fysieke en sociale ruimte.

Kinderen leren van elkaar

Zoals gezegd gaan wij ervan uit dat het kind het meest leert van de ervaringen die het opdoet met betrekking tot zichzelf en de andere kinderen. Kinderen kunnen ontzettend veel van elkaar leren, doordat ze naar elkaar kijken, naar elkaar luisteren, elkaar stimuleren, imiteren en motiveren. Door hun onderlinge verschillen en door hun conflicten kunnen ze elkaar verrijken en leren zij zichzelf kennen. Onbewust voeden kinderen elkaar op.

Kinderen leren van volwassenen

Naast het leren van elkaar, leren kinderen ook van de volwassenen om zich heen. Kinderen zijn de hoofdrolspelers in hun eigen ontwikkelingsproces. Maar er is geen ontwikkeling als volwassenen hiervoor geen mogelijkheden en voorwaarden scheppen. Het is aan de medewerkers van de kinderopvang om situaties te creëren zodat de kinderen van elkaar kunnen leren, kunnen spelen en kunnen communiceren. De medewerkers van Base zien zichzelf als de tweede pedagoog. De medewerkers treden op als zogenaamde onderzoekers en als begeleiding in plaats van als leiding. Dit houdt in dat de begeleiding als het ware naast of achter het kind staat en samen met het kind bekijkt wat zijn behoeften zijn. De volwassenen vormen niet het middelpunt maar scheppen voorwaarden. Het kind geeft bij ons voornamelijk zelf richting aan zijn ontdekkingstocht en wordt hierin gevolgd en gestimuleerd door de medewerkers.

Kinderen leren van de omgeving

De ruimte is een inspiratiebron, waar kinderen door worden geïnspireerd. We gaan ervan uit dat het kind leert van de omgeving waarin hij zich bevindt. Met omgeving bedoelen wij de geboden binnen- en buitenruimten, materialen, kleuren etc. We streven naar een verzorgde en voorbereide omgeving die ervoor zorgt dat de ruimte echt een eigen pedagogische waarde heeft. Bij Base besteden wij veel aandacht aan de omgeving. Om kinderen de wereld te laten ontdekken moet er wel iets te ontdekken zijn.

De ruimtes zijn van en voor de kinderen en voorzien in hun behoeften. De ruimtes zijn aangekleed met hun versieringen, knutselwerkjes, foto's etc. Om de omgeving uitdagend te houden, veranderen de indeling en de geboden materialen waar nodig. Om echt te kunnen ervaren wat kinderen zien, kijken we goed naar de kinderen. We proberen in de huid van de kinderen te kruipen door zelf door de ruimten te kruipen en met andere ogen naar de ruimten te kijken. Op deze wijze kunnen we de ruimte zo goed mogelijk inzetten als eigen pedagogische waarde.

3.3 Het leren omgaan met waarden en normen vanuit de maatschappij

Het overbrengen van waarden en normen speelt in de opvoeding van kinderen een centrale rol. Een kind moet leren dat niet alles mag en kan. We streven ernaar dat een kind bij ons leert dat het eigen normen en waarden heeft en dat een ander kind dat ook heeft. We streven ernaar dat ieder kind elk ander levend wezen met het nodige respect behandelt.

Om dit te bereiken bieden we een omgeving aan waarin het kind kan leren omgaan met anderen. Kinderen van de eigen leeftijd, oudere en jongere kinderen, en volwassenen. Een omgeving waarin een kind kan ontdekken waar grenzen liggen en aan welke regels en afspraken het zich moet houden.

3.4 Straffen en belonen

Kinderen hebben grenzen nodig. Ze weten niet uit zichzelf wat mag en niet mag. Ze moeten dit leren. Regels en afspraken kunnen hen daarbij helpen en geven hun ook zekerheid. Belonen en straffen is een manier om kinderen grenzen te leren.

Ook de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen op de groep wordt gestimuleerd door het stellen van grenzen. Dit is vooral nodig wanneer de kinderen zich in hun 'koppigheidsfase' bevinden. Een kind heeft dit nodig om zijn eigen gedrag te kunnen corrigeren. De kinderen worden dan ook gewezen op de gevolgen van hun gedrag. Daarbij wordt getoond hoe ze het gedrag kunnen corrigeren. Als een kind bijvoorbeeld een ander kind pijn heeft gedaan, gaat de groepsleidster samen met het kind het huilende kind troosten. De groepsleidster probeert samen met het kind speelgoed te maken, als het iets stuk heeft gemaakt. Groepsleiders proberen zoveel mogelijk negatief gedrag te negeren en spreken waardering uit voor positief gedrag. Hierbij gebruiken ze veelal de afleidmethode: in plaats van dat ze op het huilen ingaan, pakken ze een spelletje of puzzel en gaan daarmee met het kind aan tafel zitten.

Om kinderen uit een negatieve situatie te halen worden kinderen soms ook even apart gezet op de nadenkstoel. Op deze manier kan het kind even zijn boosheid kwijt en tot rust komen. Op deze manier kan de groepsleidster het kind dat tot rust is gekomen een alternatief aanbieden. Zo leert het kind het verschil kennen tussen wat wel en niet mag op de groep.

Belonen

Belonen is reageren op een bepaald gedrag, zodat dit gedrag zal blijven of toenemen. Door je reactie laat je weten dat je iets wat het kind deed positief vond. We verwachten altijd veel van kinderen. Vaak gedraagt een kind zich zoals jij dat wilt en dat vind je soms heel gewoon. Toch is het heel belangrijk om te reageren op positief gedrag. Zo weet het kind dat je het erg waardeert als het zich zo gedraagt. Leren lukt immers beter als er gemotiveerd wordt. Om op positief gedrag te reageren, moet je in de eerste plaats zien en benoemen wat het kind goed doet. Vaak merken we alleen maar iets op als het fout gaat.

Hoe kan je reageren op positief gedrag?

- Aandacht geven, door bijvoorbeeld interesse te tonen: “jij speelt daar zo flink. Wat maak jij?”
- Het kind prijzen of een complimentje geven dat je iets leuk vindt of dat het iets goed kan.
- Aanmoedigen door bijvoorbeeld zelf blokjes op elkaar te stapelen en het kind dit dan verder laten doen.
- Een beloning geven.

Belangrijke aandachtspunten bij het belonen

- Reageer zoveel mogelijk op positief gedrag
- Reageer op wat je ziet en benoem het gedrag “Jij hebt een hele mooie tekening gemaakt”.
- Geef nooit vooraf een beloning: “Je krijgt nu een snoepje als je straks gaat zitten”.
- Beloon het kind door aandacht en complimentjes te geven, niet te veel met materiële zaken.
- Kijk naar het positieve. Ook als iets niet goed lukt, kan je zeggen: “je hebt goed geprobeerd dat te doen”.
- Wees eerlijk, het heeft weinig zin complimenten te geven als je het niet meent.
- Het is belangrijk om rekening te houden met wat het kind leuk vindt. Een beloning moet echt leuk zijn. Speelt een kind niet graag met blokken, dan heeft het geen zin als beloning samen een toren te maken.

Straffen

Elk kind doet wel iets wat niet mag of wat gevaarlijk is: bijvoorbeeld een ander kind pijn doen. Straffen is het reageren op storend of op ongewenst gedrag, zodat dit gedrag zal afnemen en wegblijven. Je laat hierdoor merken dat je iets wat het kind deed, niet goed vindt.

Hoe kan je reageren op storend gedrag?

- Negeer het kind door te doen alsof je het niet hoort. Eerst zal het storend gedrag toenemen maar als je volhoudt zal het afnemen. Negeer het kind echter nooit bij gevaarlijk gedrag!
- Keur het gedrag af door dit duidelijk te zeggen. Zorg dat je door de inhoud, je houding en je stem laat merken dat je het gedrag afkeurt en niet het kind. Zeg: "ik vind het niet leuk dat je me niet wil helpen" en zeg niet: "je bent niet leuk".
- Laat het kind zelf de negatieve gevolgen dragen; bijvoorbeeld, als een kind bewust zijn beker melk omgiet, kan je zeggen: "nu kan je geen melk meer drinken, want je hebt je beker omgegooid".
- Zet het kind even apart; dat kan in de hoek. Soms is dit echt nodig om een kind tot rust te laten komen. Belangrijk is om zelf rustig te blijven en aan het kind te vertellen waarom het even apart wordt gezet. Het heeft geen zin een kind lang apart te zetten. Hou rekening met de leeftijd van het kind, een tiental seconden tot een minuut is meer dan voldoende. Zet het kind niet in de slaapkamer, want dan wordt slapen verward met het krijgen van straf.

Wat zijn belangrijke aandachtspunten bij het straffen?

- Probeer zo weinig mogelijk te straffen. Belonen kan je echter nooit te veel. Het is beter positief gedrag heel vaak te belonen dan negatief gedrag te vaak te bestraffen. Vaak zorgt belonen voor een betere relatie met het kind. Het kind krijgt dan meer zelfvertrouwen en het zal vaker positief gedrag laten zien.
- Vaak wil je niet alleen dat het kind storend gedrag afleert maar dat het ook ander gedrag aanleert. Daarom kan je best de situatie nog eens achteraf bespreken met het kind. Zeg waarom het kind iets niet goed heeft aangepakt en vertel het kind ook wat het wel kan doen: reik een alternatief aan.
- Na de straf is het belangrijk om even de tijd te nemen om 'het terug goed te maken'. Je hebt gestraft omdat het kind iets deed, maar na de straf is dit over.

4. Ontwikkeling van kinderen

Binnen Base Kinderopvang krijgt het kind de ruimte om zich op zijn eigen manier te ontwikkelen en op zijn eigen manier competent te zijn. Ruimte om te spelen zien we als een voorwaarde voor de ontwikkeling van het kind.

4.1 Scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden

Het kind maakt de eerste vier jaar een grote ontwikkeling door. Van pasgeborene die volledig afhankelijk is van zijn verzorgers tot een peuter van vier die zelf zijn kleren kan aantrekken, kan vertellen wat het heeft meegemaakt en samen met anderen kan spelen. Dit wil niet zeggen dat elk kind op dezelfde wijze deze ontwikkeling doormaakt. Ieder kind is uniek en volgt zijn eigen ontwikkeling. Zo praat het ene kind met anderhalf en het volgende pas maanden later. Toch is het goed om stil te staan bij hoe in het algemeen de ontwikkeling van kinderen van 0 t/m 4 jaar zich voltrekt. Er zijn verschillende fasen te onderscheiden in de ontwikkeling van het kind.

De pedagogische medewerkers van Base houden in hun zorg en activiteiten rekening met de ontwikkelingsfase waarin het kind zit. Ze stemmen hun pedagogische handelen af op het individuele kind. Er zijn verschillende ontwikkelingsgebieden te onderscheiden. Binnen deze ontwikkelingsgebieden kunnen verschillende aandachtspunten geformuleerd worden. Onze pedagogisch medewerkers kunnen zo binnen die verschillende gebieden kinderen stimuleren en eventuele problemen signaleren. Spel zien wij bij uitstek als middel om alle ontwikkelingsgebieden te prikkelen. Ruimte om te spelen zien we als een voorwaarde voor de ontwikkeling van het kind.

4.1.1 Spelen

Kind en spel zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Spel neemt in het leven van een kind een grote plek in. Spel is een middel waardoor kinderen zich kunnen ontwikkelen. Door spel leert een kind zichzelf en de wereld om zich heen kennen. Het kind is zelf ontdekkend bezig en doet dit in zijn eigen tempo en naar eigen kunnen. Door te spelen doet het kind zintuiglijke ervaringen op, waardoor het de omgeving leert kennen en deze informatie leert verwerken.

Spelen betekent leren, maar ook werken, want voor kinderen is spelen een hele serieuze aangelegenheid. Kinderen benoemen het zelf ook regelmatig als werk.

Door spel wordt ook de motorische ontwikkeling geoefend; door bijvoorbeeld te rennen, te klimmen of te rollen met een bal. Spel bevordert ook de cognitieve ontwikkeling; het kind leert met spel de eigenschappen van voorwerpen kennen en leert verbanden leggen. Blokken worden geordend van groot naar klein en je kunt ze stapelen. Kinderen geven taal aan hun spel. Daarnaast bevordert spel de sociaal-emotionele ontwikkeling. Kinderen moeten op hun beurt wachten en met andere kinderen omgaan. Ze leren samenwerken en rekening houden met wensen en behoeften van anderen. Het kind leeft zich uit in zijn spel waardoor het zijn emoties kan naspelen, wat het helpt bij het verwerken ervan.

Kortom: het spel is bij uitstek het middel om alle ontwikkelingsgebieden te prikkelen. Ruimte om te spelen, zien wij daarom als een voorwaarde voor de ontwikkeling van het kind. Het spel van kinderen kan diverse vormen aannemen. Spelen kan zowel buiten als binnen en zowel samen als alleen.

Voorbeelden van spel zijn: het vrije spel, kring- en zangspelletjes en tikspellen. Bij vrij spelen mogen kinderen zelf kiezen wat ze willen doen. Hierdoor leren ze een eigen keuze te maken, ze bepalen met welk materiaal ze graag spelen, maar ook met wie, waar in de ruimte en hoe lang. De groepsruimtes bieden hiertoe veel gelegenheid, zoals: zelf een boekje lezen, werken met divers materiaal, puzzelen of in de poppenhoek spelen. Soms worden kinderen gestimuleerd in het vrije spel, omdat ze telkens met hetzelfde spelen of om het spel wat meer te sturen, zodat de kinderen leren er meer uit te halen, maar niet te veel en niet onnodig.

Bij gezamenlijke spellen worden kinderen uitgenodigd om mee te doen. Als ze dit niet willen, wordt hier niet op aangedrongen. Misschien wil een kind een volgende keer wel. Om het spel van kinderen te bevorderen is het van belang dat het kind zich veilig en geaccepteerd voelt; het kind moet tijd en rust krijgen om ongestoord te kunnen spelen. Het kind moet de kans krijgen om zelf te bepalen hoe er gespeeld moet worden.

Ten slotte, kinderen spelen met alles. We doen kinderen tekort als ze alleen met speelgoed kunnen spelen. Het echte leven interesseert kinderen in hoge mate. Huishoudelijke voorwerpen bieden andere mogelijkheden en ervaringen dan speelgoed; ze voelen anders aan en je kunt er levensechter mee spelen. Daarmee vormt het voor kinderen een belangrijke bron van ontdekken, leren en zelfstandig spelen.

Ten aanzien van het speelgoed worden er een aantal regels gehanteerd:

- Het speelgoed moet veilig zijn;
- Het moet tegen een stootje kunnen;
- Het moet aansluiten bij de leeftijd, mogelijkheden en belevingswereld van het kind;
- Speelmateriaal moet uitnodigen tot herhaling en geconcentreerd spel;
- Speelmateriaal moet uitnodigen tot ontdekken, ervaren en leren;
- Speelgoed moet uitdagen en ruimte laten voor de eigen fantasie van het kind.

Wij gaan er volgens de principes van Pikler vanuit dat speelgoed, dat uit zichzelf niets doet, tot leven komt in de handen van een kind; daardoor ontstaat de grootste concentratie en een heel goede mogelijkheid tot ontwikkeling. "Passief speelgoed leidt tot een actieve baby".

4.1.2 Sociaal-emotionele ontwikkeling

De sociaal-emotionele ontwikkeling houdt in dat een kind een eigen persoonlijkheid ontwikkelt die overeenkomt met verwachtingen en gedragingen in de sociale omgeving. Kinderen ontwikkelen een eigen persoonlijkheid die deels genetisch bepaald is, maar ook grotendeels gevormd wordt door de omgeving van het kind.

De mens is een sociaal wezen dat vanaf de geboorte contact zoekt met de sociale omgeving. Die sociale omgeving is zelfs noodzakelijk om te kunnen groeien en zich te ontwikkelen. Een pasgeboren baby is hulpeloos en afhankelijk van verzorgers voor voeding en warmte. Maar ook een peuter onderzoekt de wereld vanuit de veilige band van vertrouwen en liefde. Deze band van warmte, liefde en geborgenheid tussen kind en verzorger, noem je hechting. De hechting zorgt ervoor dat een kind zich veilig voelt en is de basis voor de verdere sociaal-emotionele ontwikkeling.

Doorgaans zal een kind zich in eerste instantie hechten aan de moeder. Kinderen, die al vanaf jonge leeftijd naar de kinderopvang gaan, zullen in die omgeving zoeken naar veiligheid en geborgenheid en zullen zich gaan hechten aan de pedagogisch medewerkers die het verzorgt. Vanuit deze veilige basis kan een kind zich verder ontwikkelen en zijn persoonlijkheid vormen. Bij de omgang met de kinderen vinden we het belangrijk dat de pedagogisch medewerker het kind leert kennen en de persoonlijke kenmerken van ieder kind onderkent. Bijvoorbeeld door kinderen te helpen in situaties die beangstigend kunnen zijn of door hen te helpen rustig te worden als er drukke momenten zijn.

Kinderen hebben soms moeite om hun emoties onder controle te houden. Ze moeten leren om te gaan met hun emoties. Soms kan een kind om een (vanuit een volwassen perspectief) kleinigheid volledig overstuur raken. Deze kinderen helpen wij door het gedrag en de situatie te benoemen, door aan te geven dat het niet nodig is om in dit soort situaties zo overstuur te raken. Het geven van zelfvertrouwen speelt hierbij ook een belangrijke rol. Kinderen met zelfvertrouwen zijn beter in staat een positief zelfbeeld op te bouwen. De pedagogisch medewerkers van Base proberen het kind het gevoel te geven dat het onvoorwaardelijk wordt geaccepteerd. Hierbij is het van belang dat het kind begrijpt en voelt dat bepaald gedrag wordt 'afgekeurd' om het gedrag en niet om de persoon. Het kind als persoon wordt gewaardeerd en gerespecteerd los van het gedrag dat het kind vertoont.

4.1.3 Sensomotorische ontwikkeling

Vanaf de geboorte moet een kind zijn eigen lichaam onderzoeken en erop leren vertrouwen. Een kind ontdekt zijn lichaam door zijn vingers, zijn tenen, zijn armen en benen met de mond helemaal af te tasten. Ook leert het kind zijn lichaam te vertrouwen door te leren reageren op alle prikkels uit de omgeving. Dit leert een kind door te bewegen. In bewegen en ervaren ligt de basis voor het leren vertrouwen.

De ontwikkeling door met bewegen te reageren op gevoel, licht en geluid, noemen we de sensomotorische ontwikkeling.

Kinderen tussen 0 en 4 jaar maken een snelle ontwikkeling door. De verschillen in lichamelijke functioneren tussen baby's en peuters zijn enorm. De sensomotorische ontwikkeling is een ononderbroken proces. De ene vaardigheid bouwt voort op de volgende. Normaalgesproken doorlopen alle kinderen dezelfde ontwikkeling, maar wel op hun eigen manier. Het tempo van ontwikkeling kan onderling enorm verschillen.

Het is van groot belang dat kinderen hun bewegingsontwikkeling in hun eigen tempo door kunnen maken. Een ontwikkeling zonder hulp en inmenging van volwassenen. Niet alleen bewegen kinderen zich dan harmonieus; het beïnvloedt ook de algehele ontwikkeling, met name hun zelfbewustzijn en hun zelfvertrouwen worden hierdoor bevorderd.

Bij Base Kinderopvang wordt het kind niet vanzelfsprekend in posities gebracht waar het zelf nog niet in of uit kan komen. Een kind dat bijvoorbeeld nog niet zelf kan gaan zitten, wordt door ons niet in een zittende positie gebracht of in een kinderstoel gezet. Een kind heeft een volwassene niet nodig om te leren rollen, te kruipen, zich op te richten, te gaan zitten of te leren lopen. Het slaagt daar zelf in. Vaak willen volwassenen kinderen goedbedoeld bij dit proces helpen of aanmoedigen. Kinderen worden vaak met elkaar vergeleken. We gaan er bij Base vanuit dat ieder kind competent is als de voorwaarden om tot ontwikkeling te komen maar aanwezig zijn. Ieder kind is uniek en volgt zijn eigen ontwikkelingsgang.

Op alle groepen krijgen kinderen volop de ruimte en de gelegenheid om te klimmen, klauteren en bewegen. Het speelgoed aanbod, de bewegingsactiviteiten en creatieve activiteiten dragen eraan bij dat een kind zich op eigen tempo kan ontwikkelen. De pedagogisch medewerkers observeren de kinderen om zoveel mogelijk qua speelmateriaal en activiteiten aan te kunnen sluiten bij ieder individueel kind.

4.1.4 Cognitieve ontwikkeling

Baby's komen ter wereld met een aangeboren vermogen om te denken en de wereld te begrijpen. Dit vermogen ontwikkelt zich tijdens de groei naar volwassenheid. We noemen dit de cognitieve ontwikkeling. Kinderen ontdekken hun omgeving in kleine stapjes. Ze zijn van nature nieuwsgierig. Ze nemen informatie op en telkens als ze hun kennis uitbreiden, bouwen ze verder op hun kennis die ze al hebben.

In de eerste levensfase doen kinderen allerlei indrukken op en leren ze door waar te nemen en, in eerste instantie alleen nog maar innerlijk, na te bootsen. Ze leren het effect van eigen bewegingen en hebben in de gaten dat als ze bijvoorbeeld tegen een bal aanduwen dat deze gaat rollen.

Langzamerhand leren ze door ervaringen de betekenis van allerlei begrippen kennen, gaan zaken associëren, leren kleuren en vormen herkennen en benoemen, leren puzzelen, kunnen een verhaallijn volgen en op den duur kunnen ze dit ook navertellen.

We willen de kinderen niet de al ontdekte wereld geven, maar de mogelijkheid om zelf de wereld te ontdekken. Door de kinderen te omringen met 100 verschillende talen en kinderen zelf op onderzoek uit te laten gaan, bieden we kinderen de mogelijkheid om de wereld zelf te ontdekken. Deze ontdekkingsdrang stimuleren we door de ruimten zo in te richten dat het kinderen uitdaagt en prikkelt.

Doordat de pedagogisch medewerkers kijken en luisteren naar de kinderen kunnen ze verschillende materialen en activiteiten aanbieden die aansluiten bij het ontwikkelingsniveau van het kind. Op deze wijze proberen we een positieve bijdrage te leveren aan de cognitieve ontwikkeling van elk kind.

4.1.5 Taal- en spraakontwikkeling

Van alle dingen die kinderen tijdens hun eerste levensjaren leren, lijkt het leren praten toch wel het grootste wonder. In eerste instantie stoot een baby allerlei klanken uit. Die klanken vormen de basis voor het leren praten. Al die klanken gaan steeds meer lijken op gebrabbel. En veelal zijn de eerste woordjes die een baby zegt 'papa' en 'mama'. Als een kind actief zijn eerste woordjes gaat uitspreken is ondertussen zijn of haar passieve woordenschat al aardig aan het groeien. Dit blijkt duidelijk uit het feit dat een dreumes al heel veel begrijpt van wat ouders zeggen en ook al allerlei opdrachten kan uitvoeren, zoals 'gooi maar in de prullenbak'.

Langzamerhand gaan kinderen steeds meer woorden goed uitspreken, al wil het gebruik van sommige letters nog wel eens moeilijk zijn en worden woorden verbasterd. Zo rond een jaar of 2 à 3 worden er kleine zinnen geformuleerd, zoals "mama, jij helpen?" of "ik heb honger".

We stimuleren de taalontwikkeling van kinderen onder andere door handelingen te benoemen en veel met ze te praten, veel vragen te stellen en kinderen de tijd geven om hun antwoord te formuleren. Door veel met kinderen te praten, komen ze in aanraking met allerlei woorden en hun betekenis. Hierdoor maken ze ook eerder kennis met zinnen met een ingewikkelde zinsbouw. De medewerkers van Base Kinderopvang hebben een voorbeeldfunctie en spreken zodoende allemaal Algemeen Beschaafd Nederlands. De medewerkers proberen geen verkleinwoord(jes) te gebruiken en stimuleren 'normaal' taalgebruik (een auto heet geen toettoet maar wordt auto genoemd). Dit doen wij niet door de kinderen te verbeteren, maar zelf het juiste woord te gebruiken. Bijvoorbeeld, wanneer een kind een plaatje aanwijst van een auto en deze toettoet noemt, reageren de medewerkers met; dat heb jij goed gezien, dat is een auto. Het taalgebruik wordt aangepast aan wat het kind aankan.

Tijdens het praten met kinderen letten onze pedagogisch medewerkers erop of een kind duidelijk praat, of het alle letters kan uitspreken, of een kind te verstaan is en begrijpt wat er wordt gezegd, of een kind al zinnetjes kan maken, etc. Als een kind onduidelijk spreekt is het zelf duidelijk herhalen van het slecht gearticuleerde woord of het laten herhalen van het woord nadat het is voorgezegd een stimulans.

4.1.5.1 Muziek

De eerste kennismaking met muziek vindt al plaats tijdens het verblijf in de baarmoeder. We doen daar de eerste ervaringen op met muziek en ritme: de puls van de hartslag, het ritme van de bloedstroom, het afwisselend waarnemen van wel en geen trillingen, het ritmisch heen en weer wiegen tijdens de bewegingen van de moeder.

Het gehoororgaan functioneert vanaf de 23ste week van de zwangerschap volledig. Een baby herkent na de geboorte klanken, muziek, teksten en taal die het tijdens de zwangerschap regelmatig gehoord heeft. Het kind is al vertrouwd met geluiden zoals de stem van de moeder, vader en broertjes/ zusjes. De favoriete tunes van televisieprogramma's, het geluid van de stofzuiger en van de deurbel, zijn bekende geluiden.

Muziek lijkt veel op taal. Taal en muziek bestaan beide uit klanken. Muziek en vooral samen zingen geeft energie en een gevoel van saamhorigheid. Zingen is een vorm van communicatie en geeft uitdrukking aan emoties. Muziek en beweging zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Muziek roept bij jonge kinderen automatisch beweging op.

Bij Base Kinderopvang zetten we regelmatig liedjes in bij verschillende momenten op de dag. Bij het opruimen, een kringetje maken, of het eten en drinken. De kinderen kunnen op deze wijze de koppeling maken tussen een bepaald liedje en het uitvoeren van een bepaalde activiteit.

Daarnaast doen we ook regelmatig spelletjes op muziek, zoals dansen, bewegingen imiteren, stilstaan wanneer de muziek stopt etc. Ook zingen we liedjes met de kinderen waarbij bewegingen of gebaren horen. Hierbij zien we dat kinderen die nog niet meezingen meedoen met het liedje door hun aandachtige blik of hun gebaren, en plezier hieraan beleven. Voor de allerkleinsten is het nog moeilijk om achtergrondgeluiden weg te filteren. Muziek wordt alleen bewust ingezet. Een rustig klassiek muziekje om de kinderen tot rust te brengen.

4.1.6 Fantasie belangrijk voor de ontwikkeling van de creativiteit

Creativiteit heeft alles te maken met fantasie. Fantasie kan men opvatten als voorstellingen die op dat moment niet overeenkomen met de werkelijkheid. Deze simpele vorm van fantasie komt voor het eerst voor in het tweede levensjaar. Fantasie kan ook verder gaan. De voorstelling die een kind maakt gaat verder en heeft 'in het echt' nooit bestaan. Het uiten van deze fantasieën kan op verschillende manieren. Door middel van spel, door middel van tekenen of knutselen, door het zingen van fantasieliedjes enz.

Het stimuleren van allerlei creatieve activiteiten, waarbij het kind probeert zijn fantasie te laten spreken, is belangrijk voor de ontwikkeling van het kind. We geven hier dagelijks veel aandacht aan. Bijvoorbeeld het veelvuldig knutselen en tekenen, waarbij ook liever niet waarheidsgetrouwe dingen worden gemaakt of getekend. Deze aanpak is belangrijk voor de fantasie ontwikkeling.

Ook het spelen of naspelen van tafereeltjes bevordert de creativiteit van het kind. Daarom bieden wij de kinderen verkleedkleden en bijbehorende accessoires aan. Creatieve activiteiten zijn een goede aanleiding om plezier met elkaar te maken en allerlei spannende dingen te ontdekken. De ontdekking dat verf aan je vingers blijft plakken, dat je klei kan kneden enz. Het onbevagen en onbevooroordeeld kunnen experimenteren met materialen, het ontdekken van de mogelijkheden en beperkingen schept plezier. Behalve dit creatief bezig zijn, gaan dit soort activiteiten gepaard met extra individuele aandacht. Creatief bezig zijn is een intensief moment tussen kind en pedagogisch medewerker.

4.2 Jongens en Meisjes

We zijn er ons van bewust dat de kinderen op de kinderopvang veel meer met vrouwen dan met mannen in aanraking komen.

Uit onderzoek is gebleken dat vrouwen, meer dan mannen doen, gedrag bij kinderen als 'druk' of 'destructief' interpreteren. Vanuit ons veelal vrouwelijke referentiekader vinden we het daarom belangrijk om ons te realiseren dat we positief met 'druk' gedrag moeten omgaan, onder meer door naar behoefte verschillende bewegingsactiviteiten aan te bieden.

Kinderen zijn heel gevoelig voor voorbeeldgedrag. We proberen roldoorbrekend te werken: er is voor jongens en meisjes ruimte om buiten te schreeuwen, te stoeien en er is ruimte voor bewegingsspelletjes om energie kwijt te kunnen. Verder geldt dat al het speelgoed voor zowel jongens als meisjes is bedoeld: we vinden het prima als een jongen zich verkleedt als prinses en een meisje voor bouwvakker speelt.

Ook is er ruimte voor verschillen: uit onderzoek is gebleken, dat de meeste jongens in vergelijking met meisjes van dezelfde leeftijd nog minder talig zijn ingesteld. We proberen onze pedagogisch medewerkers er rekening mee te laten houden dat ze hun boodschap aan jongens soms korter en bondiger formuleren. De pedagogisch medewerkers proberen zoveel mogelijk 'negatief' gedrag om te buigen naar iets positiefs, door een alternatief aan te bieden in plaats van veelvuldig nee te zeggen. Door bijvoorbeeld een kind dat met zand gooit een bal aan te bieden en te vertellen dat, als het kind wil gooien, dit weliswaar mag, maar dan wel met de bal in plaats van met zand. Soms zullen we bewust een situatie even aankijken, omdat eigen ervaringen opdoen zinvoller is dan waarschuwen. Hierbij stellen we ons zelf altijd de vraag: wat is het ergste wat er kan gebeuren? En: vinden wij dat een aanvaardbaar risico?

4.3 Kindvolgsysteem

Base Kinderopvang werkt met een kindvolgsysteem van nul tot vier. Het volgsysteem is een onlineprogramma waarin de gegevens van het kind worden ingevoerd. Op basis van leeftijd staan hier vragen bij "passend" bij de leeftijd van het kind. Deze vragen zullen met regelmaat worden beantwoord door de mentor van uw kind. Door deze vragen met regelmaat te beantwoorden heeft de mentor een goed overzicht in de ontwikkeling van uw kind. De resultaten van het kindvolgsysteem zullen tijdens het tien-minuten-gesprek met de ouders worden doorgenomen.

Mocht een gesprek naar mening van de mentor eerder nodig zijn zal ze hier uiteraard met de ouders een afspraak voor inplannen.

5. Base Kinderopvang in de praktijk

Dit hoofdstuk beschrijft hoe Base Kinderopvang in de praktijk vormgeeft aan de visie en uitgangspunten van Reggio Emilia, Emmi Pikler en de beschreven opvoedingsdoelen.

5.1 Base Kinderopvang

Base Kinderopvang beschikt over één locatie in hartje Zaandam. Base Kinderopvang heeft als doel: kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar kwalitatief goede en verantwoorde opvang te bieden waarbij respect voor en de ontwikkeling van het kind centraal staat.

5.1.1 Opvangmogelijkheden

Base Kinderopvang biedt hele dagen opvang. Een dag bij base duurt 11 uur, van 7:30 uur t/m 18:30 uur.

5.1.2 Openingstijden

Base Kinderopvang is geopend van 7.30 tot 18.30 uur. Een hele dag bestaat uit 11 uur.

5.1.3 Sluitingsdagen

Base Kinderopvang is 51 weken per jaar geopend, jaarlijks maakt het bestuur een lijst op met de dagen waarom Base Kinderopvang het volgende jaar gesloten zal zijn. Deze dagen zijn altijd terug te vinden op de site, daarnaast worden ouders hierover geïnformeerd zodra een gesloten dag nadert.

5.2 Het team

Alle medewerkers van Base werken volgens de ideeën en uitgangspunten van de visie van Reggio Emilia en Emmi Pikler. Ons team is een mix van talenten. Iedere medewerker heeft een passie of specialiteit, 'een taal' zoals dit in de visie van Reggio Emilia genoemd wordt. Hier kunnen de kinderen van profiteren. Base Kinderopvang gaat uit van de kwaliteiten en competenties van de eigen medewerkers. We streven ernaar om zoveel mogelijk gebruik te maken van de passies en competenties van de medewerkers en deze ook onderling uit te wisselen. Op deze manier proberen we het beste uit onze medewerkers te halen. Ze kunnen elkaar aanvullen, van elkaar leren en de kinderen hun 100 talen aanreiken.

Alle teamleden zijn communicatief ingesteld en getraind in het kijken en luisteren naar de kinderen. "Wie is dit kind? Wat heeft dit kind nodig? Wat vraagt het kind van mij? Wat wil een kind met dit gedrag zeggen? Wanneer moet ik ingrijpen?" Deze vragen staan centraal in onze werkwijze.

Om kwaliteit, continuïteit en veiligheid te waarborgen binnen de kinderopvang, wordt er gewerkt met vaste medewerkers per groep. Het aantal medewerkers per groep is afhankelijk van het aantal kinderen. Hiervoor volgen we de wettelijke richtlijnen; ten minste één groepsleidster wordt ingezet voor de verzorging en opvoeding van gelijktijdig ten hoogste:

- 3 kinderen in de leeftijd van 0 tot 1 jaar.
- 5 kinderen in de leeftijd van 1 tot 2 jaar.
- 6 kinderen in de leeftijd van 2 tot 3 jaar.
- 8 kinderen in de leeftijd van 3 tot 4 jaar

Het aantal groepsleiders bij een gemengde groep wordt bepaald aan de hand van het gemiddelde, waarbij naar boven mag worden afgerond. Alle medewerkers zijn in het bezit van een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag). Daarnaast zijn de pedagogisch medewerkers minimaal in het bezit van een SAW 3 MBO- Diploma. Bovendien is er altijd minimaal een medewerker met een (kinder)EHBO-diploma op locatie aanwezig.

Bij ziekte en vakantie maken we gebruik van een vaste invalpool. Alle invalkrachten zijn in dienst bij Base Kinderopvang en worden op de verschillende groepen ingezet. Voor de invalmedewerkers gelden dezelfde richtlijnen als voor de vaste medewerkers. Medewerkers hebben een voorbeeldfunctie, zij leven de regels en afspraken consequent en op de juiste manier na en hanteren in principe het Algemeen Beschaafd Nederlands als voertaal. Mochten ouders van de kinderen moeite hebben met de Nederlandse taal is het natuurlijk mogelijk dat de pedagogisch medewerker gesprekken met ouders in andere talen voert (mits de medewerker deze beheerst).

Buiten de pedagogisch medewerkers is er elke dag een leidinggevende aanwezig. De leidinggevende is aanwezig om alle vragen van medewerkers op te vangen en om te ondersteunen waar nodig. Mocht de leidinggevende niet aanwezig zijn is deze wel te allen tijde telefonisch bereikbaar, als medewerkers dringende vragen hebben kunnen zij hiermee altijd bij de leidinggevende terecht.

In verband met het personeelstekort de afgelopen jaren, kan het voorkomen dat een vaste leidster als invalkracht niet altijd beschikbaar is. Hierdoor kan het voorkomen dat er een andere invalkracht als tweede leidster op de groep aanwezig is. Natuurlijk streven wij er wel altijd naar om ervoor te zorgen dat minimaal 1 van de leidsters een vast gezicht is voor de kinderen.

5.2.2 De pedagogisch medewerker als begeleider

De medewerkers begeleiden en observeren veel meer dan dat zij leidinggeven. Dit betekent dat de begeleiding als het ware naast of achter het kind staat en samen met het kind bekijkt wat het nodig heeft. De volwassenen vormen dus niet het middelpunt, maar scheppen voorwaarden. Het kind geeft bij ons voornamelijk zelf richting aan zijn ontdekkingstocht en wordt hierin gevolgd en gestimuleerd door de medewerkers.

De pedagogisch medewerker bekijkt of en wanneer een kind haar hulp/begeleiding nodig heeft. De begeleiders van baby's en dreumesen hebben veel zorgtaken. Het contact tijdens verschonings- of eetmomenten zijn erg belangrijk. De begeleiders vind je vaak tussen de kinderen. Bezig met één kind of met een klein groepje. Alle kinderen worden persoonlijk benaderd en geobserveerd. De pedagogisch medewerker houdt zoveel mogelijk bij wat een kind per dag heeft gedaan, zodat de pedagogisch medewerker hier een volgende keer bij kan aansluiten.

5.2.3 Pedagogisch beleidsmedewerker

Een pedagogisch beleidsmedewerker coacht de pm'ers bij de dagelijkse werkzaamheden. Iedere pm'er wordt jaarlijks gecoacht. Voor een fulltimer wordt minimaal 10 uur coaching per jaar berekend. De pedagogisch beleidsmedewerker houdt zich daarnaast in samenwerking met de leidinggevende ook bezig met de ontwikkeling van het pedagogisch beleid.

5.2.4 Achterwacht

Het streven is dat er te allen tijde meerdere (minimaal twee) pedagogisch medewerkers in het pand aanwezig zijn. Indien slechts één beroepskracht in het pand aanwezig is, dan is ondersteuning van deze beroepskracht door een andere volwassene in geval van calamiteiten altijd geregeld. Het 'boventallige' personeel, dat in het gebouw aanwezig kan zijn, de conciërge, de locatiemanager of personen van de administratie.

5.3 De stamgroepen

Base Kinderopvang biedt opvang aan kinderen in de leeftijd van 0 tot 4. De opvang beschikt over twee verticale stamgroepen. Op de eerste stamgroep (de Wolkjes) is maximaal plaats voor 11 kinderen. Op de tweede stamgroep (de Sterretjes) is maximaal plaats voor 8 kinderen. Ieder kind bij Base Kinderopvang krijgt bij de inschrijving een vaste stamgroep aangewezen. De beide stamgroepen hebben daarnaast ook hun eigen vaste pedagogisch medewerkers.

5.3.1 Samenvoegen van de groepen

Kinderen zijn over het algemeen in hun eigen stamgroep bij hun vaste begeleider. Door ziekte, vakantie etc. kan het voorkomen dat de groepen niet vol zitten. Op die momenten kan het voorkomen dat groepen worden samengevoegd of dat een kind voor een dagdeel naar een andere groep gaat. Hiervoor wordt altijd eerst aan de ouders om goedkeuring gevraagd.

Daarnaast worden dagelijks de groepen samengevoegd (indien mogelijk volgens het leidster-kind ratio) tijdens de haal- en brengmomenten. Omdat wij een kleine locatie hebben en de kinderen bijvoorbeeld ook regelmatig samen buitenspelen, zien wij dit als een goede kans om kinderen kennis met elkaar te laten maken en om ook de leidsters van de andere groep beter te leren kennen.

5.3.4 kinderen op de groep

Aan peuters die al ruim drie jaar zijn en al geruime tijd op Base Kinderopvang zitten, kunnen wij ander spelmateriaal aanbieden. Gezelschapsspelletjes als lotto, memorie of moeilijkere puzzels. Deze materialen dagen de peuters uit om zelfstandig of met een begeleider mee aan de slag te gaan. Dit stimuleert onder andere de cognitieve ontwikkeling.

De oudste peuters worden bij Base spelenderwijs voorbereid op de basisschool. Door kinderen zelfstandigheid bij te brengen, zoals zelf naar het toilet gaan, of (gedeeltelijk) zelf aan- en uitkleden zal de overgang naar de basisschool soepeler verlopen. Kinderen leren bij Base om zich korte tijd te concentreren, door bijvoorbeeld een tijdje aan een gekozen werkje te werken of naar een verhaal te luisteren.

Daarnaast proberen wij oudere kinderen te laten helpen met de verzorging van de jongere kinderen. Denk bijvoorbeeld aan het geven van een speentje aan een baby. Zo leren de kinderen zorgen en zijn zij op een goede manier betrokken bij de ontwikkeling van elkaar.

5.3.5 Speelgoed

Niet te veel verschillende materialen en minder speelgoed op de groep bevordert het delen en samen spelen en voorkomt dat kinderen overprikkeld raken. Dit vraagt bij jongere kinderen wel enige begeleiding. De speelmaterialen worden regelmatig gewisseld of aangevuld met de speelmaterialen uit de voorraad. Elke groep heeft een aantal basismaterialen. Door meer van hetzelfde aan te bieden ontstaan er minder conflicten; een kind kan immers, als het dat wil, hetzelfde pakken als een ander kind. Ook bevordert veel van hetzelfde materiaal het spelen naast elkaar, wat een voorbereiding is op het samenspelen.

In de gemeenschappelijke voorraad zijn alle overige speelmaterialen te vinden. De speelmaterialen zijn geordend in bakken met hierop een foto of sticker, zodat het duidelijk is wat er in welke bak aanwezig is. De speelmaterialen kunnen worden opgehaald door de begeleiders van de groep wanneer het voor de kinderen wenselijk lijkt. Daarnaast wisselen de twee groepen regelmatig van bakken met speelgoed, zo leren kinderen telkens nieuwe materialen kennen. Op deze manier kan er bewust worden aangesloten bij de ontwikkeling en belevingswereld van de kinderen op de groep. Je laat de kinderen in aanraking komen met de 100 verschillende talen.

5.4 De dagindeling

Base Kinderopvang is geopend van 07.30 tot 18:30 uur. Om de rust in de groep(en) zo min mogelijk te verstoren, hanteert Base Kinderopvang de volgende breng- en haaltijden:

- Brengen: 's morgens tussen 07.30 en 09:30 uur
- Halen: 's middags tussen 16.30 en 18.30 uur

Om de rust in de groep te waarborgen willen wij u vragen zich aan deze breng- en ophaaltijden te houden. Mocht het voorkomen dat het u niet lukt dan verzoeken wij u daar melding van te doen in de groep. Dit kan, zowel mondeling als telefonisch, bij de pedagogisch medewerkers.

Vanuit onze praktijkervaring weten we dat het voorkomt dat uw kind ook wel eens door anderen opgehaald kan worden. Graag worden we hier vooraf van op de hoogte gesteld. We krijgen dan graag naam en omschrijving van de betreffende persoon. Degene die het kind komt halen verzoeken we om een identiteitsbewijs mee te nemen. Op deze manier kunnen we de veiligheid van uw kinderen binnen onze opvang waarborgen.

In het dagelijks handelen, laten de medewerkers zich zoveel mogelijk leiden door de individuele behoeften en wensen van de kinderen. In ons dagritme hebben we gekozen voor enkele vaste momenten; dit geeft rust en schept duidelijkheid voor de kinderen en medewerkers.

07.30 – 09:30	Kinderen worden gebracht op hun eigen stamgroep of een groep waar we de kinderen verzamelen. Er is ruimte voor overdracht tussen de ouders en de medewerkers van de groep.
09.00 – 10.00	De kinderen komen aan tafel zitten. Alle kinderen worden begroet. Er wordt gezamenlijk gezongen, een verhaal voorgelezen of met elkaar gesproken over de dag die gaat komen. Op elke groep wordt er gezamenlijk een cracker, broodje, stukje ontbijtkoek of tosti gegeten; waar mogelijk helpen de kinderen mee met klaarzetten en afruimen.
10.00	Verschoonronde. De kinderen krijgen een schone luier. Er is ook aandacht voor zindelijkheidsstraining. Kinderen mogen op het toilet oefenen. Kinderen die al zindelijk zijn gaan zoveel mogelijk zelfstandig naar het toilet.
10.30	Start van de activiteiten en vrij spel binnen of buiten. Wanneer er activiteiten aangeboden worden door de medewerkers van de groep zijn kinderen vrij om hieraan deel te nemen.
11.30 - 12.15	De kinderen komen aan tafel zitten. Er wordt gezamenlijk gezongen, een verhaal voorgelezen of met elkaar gesproken over de belevenissen van die ochtend. Op iedere groep wordt er gezamenlijk een warme maaltijd gegeten. De kinderen proberen zoveel mogelijk zelf te eten met een (plastic) lepel of vork. Tijdens het eten is er de ruimte om met elkaar te praten over de dag en alle belevenissen van de kinderen en de medewerkers.

12.15	Verschoonronde. De kinderen krijgen een schone luier. Er is ook aandacht voor zindelijkheidstraining. Kinderen mogen op het toilet oefenen. Kinderen die al zindelijk zijn gaan zoveel mogelijk zelfstandig naar het toilet.
12.30	Alle kinderen krijgen rond deze tijd een rustmoment, waarbij er ruimte is voor een rustig muziekje, een boekje lezen, puzzelen, tekenen etc. Er zijn ook kinderen die gaan slapen.
15.00 – 15.15	De kinderen komen uit bed. De kinderen krijgen een schone luier en kleden zich aan. Er is ook aandacht voor zindelijkheidstraining. Kinderen mogen op het toilet oefenen. Kinderen die al zindelijk zijn gaan zoveel mogelijk zelfstandig naar het toilet.
15.15- 15:45	De kinderen komen aan tafel zitten. Er wordt gezamenlijk fruit gegeten. Tijdens het eten is er ruimte om met elkaar te praten over de dag en alle belevenissen van de kinderen en de medewerkers.
16:15- 16:30	Verschoonronde. De kinderen krijgen een schone luier. Er is ook aandacht voor zindelijkheidstraining. Kinderen mogen op het toilet oefenen. Kinderen die al zindelijk zijn gaan zoveel mogelijk zelfstandig naar het toilet.
16.30 – 18.30	Ruimte voor activiteiten en vrij spel binnen of buiten.

5.5 Drie-uursregeling

Kinderdagverblijven mogen drie uur per dag afwijken van het leidster-kind ratio. Bij Base Kinderopvang zal dit zijn op de volgende momenten. Maandag tot en met vrijdag;
Tussen 08:00 en 09:00 (brengen)
Tussen 13:00 en 14:00 (lunch)
Tussen 17:00 en 18:00 (halen)

Buiten de bovengenoemde 3 uren om houden wij ons in principe altijd aan het leidster-kind ratio. In noodgevallen zoals het onwel worden van leidsters tijdens werkuren kan het zijn dat het leidster-kind ratio niet in orde is buiten de bovengenoemde uren om, hiervoor wordt dan zo snel mogelijk een oplossing gevonden door de leidinggevende. Er wordt dan beroep gedaan op een achterwacht.

5.6 Algemene groepszaken

Bij Base hechten wij veel waarde aan het praten met de kinderen. Van jongs af aan vertellen wij de kinderen wat er gaat gebeuren, verwoorden wij ons handelen en het handelen van het kind.

Pikler raadde ouders aan meteen na de geboorte de gewoonte aan te wenden om met hun kind te praten. Ze hechtte hier belang aan om verschillende redenen.

De onderstaande punten die Pikler hierover aangeeft zijn voor ons een leidraad in onze handelswijze op de groep:

- Door het kind meteen bij de naam te noemen en met hem in gesprek te gaan vóór elke handeling wordt de begeleider zich er meer bewust van dat het kind een volwaardig mens is. Wij stellen ons de vraag; hoe zou ik zelf behandeld willen worden als ik dit kind was?
- Baby's zijn dol op de menselijke stem. De stem van de moeder of de vader heeft een zichtbaar geruststellend effect op de baby. Voor de ouder en de begeleider nodigt het praten uit tot langzaam, bewust omgaan met de baby, die snelle gebaren nog niet kan hanteren. Het zenuwstelsel van een kind heeft nog jaren tijd van rijping nodig voor het impulsen snel kan verwerken. Daarom is er een kort moment van wachten nodig tussen de aankondiging van wat er gaat gebeuren en de actie zelf.
- Hoewel de baby de woorden in het begin nog niet verstaat, is de intentie wel voelbaar. Als de handelingen, b.v. verschonen of baden, steeds in dezelfde volgorde gebeuren, kan de baby binnen zeer korte tijd anticiperen op wat er gaat gebeuren als de volwassene dit eerst vertelt. Hij kan zich dan al fysiek voorbereiden op de handeling die komen gaat, waardoor hij zich minder kwetsbaar voelt. De volwassene antwoordt met zijn gebaren steeds op de reacties van het kind.
- Als een kind op deze manier verzorgd wordt kan het na enkele maanden gaan participeren in zijn eigen verzorging. Het oogcontact gaat een steeds grotere plaats innemen in de dialoog tussen de begeleider en het kind tijdens de verzorging. Na verloop van tijd gaat het kind van participeren naar actief meedoen.

Op deze wijze is de omgang en het verzorgen van de kinderen een belangrijke sociale ervaring, waar de kinderen en de medewerkers plezier aan beleven.

5.6.1 Brengen en halen

Bij Base Kinderopvang hanteren we vaste breng- en ophaaltijden. Alle kinderen worden gebracht tussen 7.30 en 09:30 uur. Vanaf 16.30 uur worden de kinderen weer opgehaald. Door vaste breng- en haaltijden te hanteren creëren wij zoveel mogelijk rust en veiligheid voor de kinderen op de groep. Iedere keer dat er een ouder binnenstapt, is dit een inbreuk op het groepsgebeuren. Kinderen die in hun eenkennigheidsfase verkeren hebben vaak veel last van de 'vreemde' mensen die binnenstappen.

Afscheid nemen van je kind is een vaardigheid die iedere ouder moet leren. Loslaten van je kind is een voorwaarde om het kind op te voeden naar zelfstandigheid. Maar wel één van de moeilijkste vaardigheden. Voor ouders is het belangrijk dat zij goed afscheid nemen van het kind, zodat het een fijne dag kan hebben met een veilige start. Iedere ouder en elk kind wordt 's ochtends door de aanwezige medewerker begroet.

We vinden het belangrijk dat een ouder zelf afscheid neemt. De medewerker van de groep neemt dit in het belang van het kind niet over. Het contact met het kind moet de ouder zelf doorbreken. Als een ander dit doet vergroot het alleen maar het gevoel van onveiligheid, en daardoor wordt het loslaten moeilijker. We proberen ouders hiervoor alle ruimte te geven en het kind pas over te nemen van de ouders als beiden daar klaar voor zijn. Wij adviseren aan ouders van het kind, hoe klein ook, te vertellen wat er gaat gebeuren; "Mama moet zo werken, daarom breng ik jou bij juf. Vanmiddag komt mama je weer ophalen."

Als de ouder weggaat, neemt de pedagogisch medewerker de zorg van het kind over en tilt het op om gezamenlijk de ouder uit te zwaaien. Of gaat samen met het kind bij het raam staan om de ouder uit te zwaaien.

Tijdens het eerste tafelmoment, wanneer er ontbijt wordt gegeten, worden alle kinderen bij naam genoemd en welkom geheten voor de dag. Op deze manier creëer je het gevoel bij kinderen dat ze worden gezien en dat iedereen welkom is.

's Middags wanneer de ouders de kinderen weer op komen halen betekent dit opnieuw een moment van afscheid nemen voor het kind. Het spel en de begeleiders en alles wat het die dag beleefd heeft moet het weer achter zich laten. Ook hier is rust voor nodig en er moet een moment zijn van indrukken verwerken en afstand nemen.

Doordat wij een vast dagritme hanteren is het voor de kinderen duidelijk dat ze na het eten van het fruit worden opgehaald. Tijdens dit eetmoment kondigen de medewerkers van de groep ook aan dat de dag voorbij is en dat de kinderen nog even kunnen spelen totdat ze worden opgehaald.

Wanneer de ouders de kinderen komen halen is er een moment van overdracht tussen de ouders en de medewerker van de groep. Er is ook altijd oog voor het kind. De medewerker van de groep neemt bewust afscheid van het kind door het bij de deur of op de groep gedag te zeggen.

5.6.2 Eten en drinken

Kinderen ontwikkelen allemaal hun eigen smaak, op grond van wat hun door volwassenen aangeboden wordt. Als kinderopvang spelen we een belangrijke rol bij het opvoeden tot zelfstandigheid; zelf leren eten en drinken en het nog leuk vinden ook! Het allerbelangrijkste voor ons is dat een kind eten lekker en prettig blijft vinden. We gaan er dan ook vanuit dat een kind zelf aan kan geven hoeveel het nodig heeft. Wanneer een kind eet wat het lust en zelf bepaalt hoeveel het eet, dan is eten genieten!

De individuele verschillen tussen de baby's op de groep zijn groot, waardoor de dagindeling van elke baby anders is. Wat betreft de eet- en drinkgewoonten wordt geprobeerd zoveel mogelijk tegemoet te komen aan het ritme van het kind en de wensen van de ouders. Naarmate de kinderen ouder worden gaan de eetritmes meer op elkaar lijken en worden er vaste momenten ingepland. Eten en drinken vindt met de dreumesen en de peuters zoveel mogelijk gezamenlijk plaats. Tijdens het eten zitten alle kinderen aan de tafel. Er is ruimte om met elkaar te praten, de dag door te nemen, liedjes te zingen of een verhaal voor te lezen. Kinderen mogen competent zijn en zodoende zoveel mogelijk zelfstandig eten.

5.6.3 Rust en slapen

Kinderen hebben veel rust en slaap nodig. In onze tijd, waarin kinderen overspoeld worden door prikkels (van mobiele telefoons, iPad), is het van groot belang dat kinderen genoeg slapen en tijden van rust krijgen om te verwerken wat zij aan prikkels hebben binnengekregen.

Rust is een moment waarbij het kind geen extra prikkels krijgt, tijd krijgt om te verwerken wat het allemaal heeft gezien, gehoord, bewogen, gevoeld etc. Zo rijpen al deze waarnemingen tot ervaring.

We vinden het belangrijk dat alle kinderen een rustmoment aangeboden krijgen. De kinderen die slapen hebben allemaal een eigen bedje. Dit geeft de kinderen een veilig gevoel. Kinderen worden in principe naar bed gebracht als ze moe zijn en de eerste tekenen van vermoeidheid tonen. De oudste kinderen die niet meer slapen wordt een moment van rust aangeboden na de warme maaltijd. Dit door met hen op de groep samen te luisteren naar een rustig muziekje of een rustige activiteit aan te bieden zoals een boekje lezen.

Wat betreft de slaaprituelen wordt net als met de eet- en drinkgewoonten zoveel mogelijk tegemoetgekomen aan het ritme van het kind en de wensen van de ouders. Voorop staat altijd het kind. Een slaapritme dat thuis erg goed past bij het kind kan soms op de kinderopvang niet werken. Door de extra prikkels die de opvang in de groep met zich meebrengt wordt het kind sneller moe of komt het juist moeilijker in slaap.

Jongere kinderen worden in de slaapkamer gelegd, oudere kinderen krijgen de mogelijkheid om te slapen op de sterretjes tijdens het rustmoment. De sterretjes wordt tijdens dit moment omgetoverd tot slaapruijnte. De jongste baby's slapen in de box. Op deze wijze geven wij de kinderen de mogelijkheid echt tot rust te komen, te kunnen slapen en even los te komen van alle prikkels op de groep. De slaapkamers worden alleen gebruik om kinderen te laten slapen. Er staan stapelbedjes in de slaapkamers. Er is geen speelgoed te vinden in de slaapkamer; de muren en lamellen zijn niet bedrukt met felle kleuren of prints zodat de kamer rust en veiligheid uitstraalt.

5.6.3.1 Veilig slapen

Om de kans op wiegendood te verkleinen volgen wij de onderstaande richtlijnen veilig slapen van de Stichting Wiegendood:

- Kinderen worden altijd op hun rug te slapen gelegd
- De bedden voldoen aan alle veiligheidseisen
- De bedden worden voor de baby's kort opgemaakt
- Er wordt geen gebruik gemaakt van kussens, zachte matrassen en dekbedden voor de Kinderen
- De slaapkamers grenzen allemaal aan de groepsruimten, zodoende is er voldoende Toezicht
- Er wordt in het pand niet gerookt
- Rust en regelmaat staan hoog in het vaandel

5.6.3.2 Buikslapen

In uitzonderingsgevallen laten wij jonge baby's op hun buik slapen. Tijdens de intake wordt gevraagd naar de slaapgewoonten van de baby. Wanneer een baby op de buik slaapt, tekenen ouders voor het verhoogde risico op wiegendood wat dit met zich meebrengt.

5.6.3.3 Inbakeren

De kinderen worden in principe niet ingebakerd. Mochten ouders het op prijs stellen dat hun kind slaapt in een inbakerslaapzakje of ingebakerd wordt voor het te slapen wordt gelegd, dan is er de mogelijkheid voor ouders dit aan te vragen bij de pedagogisch medewerkers van de groep. Hier tekenen ouders dan wel zelf voor.

5.6.4 Respectvolle verzorging en verschoneren

Wij hechten veel waarde aan een respectvolle, zorgvuldige en aandachtige verzorging. Dit geeft het kind het gevoel van geborgenheid. Een baby leert in het begin de medewerkers van de groep vooral kennen via hun handen, die het verzorgen. Emmi Pikler: “de handen van de volwassene vormen voor de baby, naast het voeden, het eerste contact met de wereld. Handen raken hem aan, tillen hem op, leggen hem neer, wassen, kleden hem. Hoe verschillend is het beeld van de wereld die zich aan de zuigeling openbaart als rustige, geduldige, behoedzame, tegelijkertijd zekere handen hem verzorgen in plaats van handen die ongeduldig, gehaast, onrustig of zenuwachtig zijn. In het begin betekenen voor de zuigeling de handen alles: ze zijn de mens, ze zijn de wereld”.

De medewerkers besteden ruim en zorgvuldig tijd aan de verschoonmomenten van de kinderen. Het verschoneren is met uitstekend het moment om het kind individuele aandacht te geven.

Wij hanteren een aantal basisregels:

- Verschoneren doe je met aandacht
- Tijdens het verschoneren is er 100% aandacht voor het kind
- Iedere handeling wordt benoemd

Kinderen mogen zelf actief deelnemen (o.a. door op het trapje van de commode te klimmen of vanuit de ligpositie zelf omhoog te komen met of zonder hulp van de medewerker)

5.6.5 Voorbereide speelomgeving

Door veel met hen samen te spelen, voor te doen en de kinderen te amuseren, bevorderen we het zelfstandig kunnen spelen niet. Het schept verwachtingen die we moeilijk waar kunnen maken, zoals bijvoorbeeld de hele dag met één baby bezig zijn op de groep.

Bij Base Kinderopvang hebben de pedagogisch medewerkers de rol van begeleider. Zij bereiden de omgeving voor zodat de kinderen kunnen experimenteren, ontdekken en leren. De groep is een plek waar kinderen ongestoord kunnen spelen en waar voor ieder kind uitdagende voorwerpen aanwezig zijn. Gedurende de dag wordt op de groep het speelgoed geordend door de medewerkers op een manier dat het kinderen uitnodigt om met hernieuwde interesse te gaan spelen. De auto's worden bijvoorbeeld in een lange trein opgesteld, de keukenspulletjes worden op de tafeltjes gezet en de poppen aangekleed en in het bedje gelegd. Op deze manier scheppen de medewerkers de voorwaarden waardoor de kinderen zelf weer verder kunnen met spelen.

Het speelgoed wordt aan het einde van de dag geordend en opnieuw opgesteld. De opstelling van het speelgoed is zo, dat het de kinderen die de volgende ochtend binnen stappen op de groep prikkelt om te gaan spelen, experimenteren, ontdekken en te leren.

5.6.6 Zindelijkheid

In principe laten we het aan de ouders over om te starten met de zindelijkheidstraining. We laten de kinderen zo af en toe meegaan met de kinderen die naar het toilet gaan om te kijken. Als kinderen zelf willen, mogen ze op het toilet zitten. We vinden het erg belangrijk dat er een goed overleg plaats vindt rondom de zindelijkheidstraining, zodat we op één lijn kunnen zitten met de ouders.

We willen zo min mogelijk dwang uitoefenen, geen punt maken van een ongelukje of een terugval. De relatief vaste tijden dat alle grote kinderen naar het toilet gaan dragen ook bij aan het droog blijven en dat het plassen en poepen als iets normaal wordt gezien. Soms kan het geven van een sticker stimulerend werken. We gaan er vanuit dat zindelijk worden een rijpingsproces is dat niet versneld kan worden met een beloningssysteem. We passen daarom een beloningssysteem met gebruik van stickers niet standaard toe. Het is prettig als zindelijk worden niet plaats vindt in een voor het kind te drukke periode; bijvoorbeeld in de tijd rond het Sinterklaasfeest of rondom de geboorte van een broertje of zusje. We adviseren ouders in deze tijd de kinderen kleren aan te doen die ze zelf snel en gemakkelijk kunnen uittrekken en extra reservekleding mee te geven voor de eventuele ongelukjes.

5.6.7 Activiteiten

Wij volwassenen zijn ontzettend product- en resultaatgericht. Een volwassene zal geen gaten in de tuin graven om te ervaren hoe dit is of een stift pakken om te kijken wat er gebeurt als je die met de punt hard op een papier duwt. Volwassenen zijn doelgericht, een kuil graaf je alleen als je er iets in wilt planten.

Voor kinderen is alles wat zij doen nieuw; zij leren de wereld kennen door herhaling, door op onderzoek uit te gaan en te experimenteren met materialen. We streven ernaar kinderen de nog onontdekte wereld te bieden en hen zelf op ontdekkingsstocht te laten gaan. En hen in die ontdekkingsstocht kennis te laten maken met 100 talen. Dit doen de medewerkers door verschillende materialen aan te bieden, die aansluiten bij de belevingswereld en ontwikkeling van de kinderen.

Er worden knutsel-, beweeg- en spelactiviteiten aangeboden. Kinderen worden uitgedaagd en gestimuleerd in het ontwikkelen van hun talenten. Kinderen moeten zelf de keuze maken of zij wel of niet meedoen aan een activiteit. Een knutselactiviteit hoeft niet altijd uit te lopen op een product. Het gaat meer om het experimenteren en ontdekken van de materialen (proces) dan het uiteindelijke resultaat.

5.6.8 Mentorschappen

De pedagogisch medewerker die gedurende de week het kind het meeste ziet wordt aangewezen als mentor. De wendag van uw kind wordt altijd ingepland op een dag dat de mentor aanwezig is. Tijdens de wendag wordt er namelijk altijd een kennismakingsgesprek tussen ouder(s) en mentor ingepland. De mentor is het eerste aanspreekpunt met betrekking tot het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Daarnaast zien wij mentorschap als een bijdrage aan de goede band die we vanaf de eerste kennismaking met ouders en kinderen willen onderhouden. De mentor van uw kind zal ook verantwoordelijk zijn voor het kindvolgsysteem dat wordt bijgehouden voor uw kind.

5.6.9.1 Observaties

De mentor is verantwoordelijk voor de observatie die gedaan wordt aan de hand van het volgsysteem. De mentor nodigt de ouders van het kind jaarlijks uit voor een tien-minuten-gesprek dat plaats vindt op de opvanglocatie met de mentor van het kind en eventueel een tweede pedagogisch medewerker van de groep.

5.6.9.2 Fotogebruik

Door het kijken en luisteren naar de kinderen leren wij de kinderen kennen. Dit kijken en luisteren, maken wij onder andere zichtbaar door het maken van foto's. Op het kinderdagverblijf worden veel foto's van de kinderen genomen. Op deze manier kunnen wij vastleggen wat een kind doet, waar de interesses van het kind liggen en welke ontwikkeling het doormaakt.

Het biedt ouders ook de mogelijkheid om mee te kijken. Ouders krijgen een duidelijker beeld van wat hun kind meemaakt op de opvang, met welke materialen het heeft mogen experimenteren en hoe dit is verlopen.

De foto's worden deels op de groepen gehangen zodat de kinderen terug kunnen kijken naar zichzelf, hun vriendjes en vriendinnetjes. Ook geeft het aanleiding tot gespreksstof tussen kinderen onderling, en tussen de medewerkers en de kinderen.

Tijdens de intake wordt aan de ouders toestemming gevraagd voor het mogen maken van foto's van hun kind.

5.6.11 Overgang naar de basisschool

Als kinderen vier jaar worden nemen ze afscheid van Base Kinderopvang en gaan ze naar de basisschool. Het afscheid nemen is een proces dat de medewerkers van de groep samen met de kinderen voorbereiden. Er wordt met elkaar gepraat over het naar school gaan. Naar welke school ga jij? Hoe oud ben je als je naar school gaat? Ben je al een keer op school geweest? Op de laatste dag op de groep is er een afscheidsritueel; dit valt vaak samen met de viering van de vierde verjaardag. Het feestje wordt op de groep gevierd. Het kind krijgt een feesthoed en er wordt voor het kind gezongen en er mag worden getrakteerd.

5.6.11.1 Overdracht naar de basisschool en BSO

Als kinderen de opvang verlaten vullen we het overdrachtsblad in, dat blad is onderdeel van het kindvolgsysteem. Het blad bestaat uit een uitdraai van de gescoorde ontwikkelingsitems en aanvullende informatie.

Wij overhandigen de ouders dat formulier en sporen hen aan het formulier aan de basisschool te overhandigen. In een aantal gevallen zullen we de ouders voorstellen om niet alleen de overdracht op papier (koude overdracht) uit te voeren, maar ook persoonlijk contact te hebben met de leerkrachten van groep 1/2 van de basisschool. Onze visie is dat de ouders bepalen op welke manier de overdracht plaats kan vinden.

2. Inhoudelijke kennisdeling

Er zal door de mentor van het kind op de opvang contact opgenomen worden met de leerkracht van groep 1/2 van de basisschool. Eventuele bijzonderheden die dan al met de ouders zijn besproken kunnen dan ook besproken worden met de leerkracht. Natuurlijk alleen als de ouders dit op prijs stellen, ook dit wordt met de ouders van het kind besproken.

3. Inhoudelijke samenwerking

Op het gebied van de zelfredzaamheid en de zelfstandigheid hebben we nu een doorgaande lijn met de basisscholen ontwikkeld. Door eventuele achterstanden of voorsprongen in beeld te brengen bij de basisschool van het kind kan op de basisschool sneller “passend” onderwijs aangeboden worden op het niveau van het kind zonder dat zij zelf eerst moeten uitzoeken hoever het kind in zijn of haar ontwikkeling is.

De samenwerking met de naschoolse opvang

Met de naschoolse hebben we de volgende samenwerking:

- Na toestemming van de ouders geven we de coördinator van de naschoolse opvang inzage in het ontwikkelingsboekje: intake, de ontwikkelingslijsten en de overdrachtskaart.

5.6.12 Groepsregels en afspraken

Het overbrengen van waarden en normen speelt in de opvoeding van kinderen een continue rol. Een kind moet leren dat niet alles mag en kan. Daarom hanteren wij enkele basiswaarden en normen die omgezet zijn naar geldende groepsregels en afspraken.

Waarden en normen die wij belangrijk vinden zijn onder andere:

- Ieder levend wezen met respect behandelen
- Elkaar geen pijn doen
- Het weer goed maken met een ander als je iets vervelends hebt gedaan
- Elkaar helpen
- Vragen als je iets wilt hebben
- Opruimen na het spelen
- Goede tafelmanieren hebben.

De geldende groepsregels en afspraken zijn vastgelegd in de groepsmap en worden door alle medewerkers nageleefd en dat wordt ook van de kinderen verwacht. De groepsregels en afspraken zijn niet statisch en er wordt tijdens groepsvergaderingen onderling over gediscussieerd.

5.6.13 Feesten en rituelen

Binnen de dagindeling vinden we het belangrijk om op de groepen te werken met rituelen en vieringen. Rituelen geven houvast. Door bepaalde dingen steeds op dezelfde manier te doen, weten kinderen wat er komen gaat in bepaalde situaties. Rituelen zijn een belangrijk middel bij het creëren van sfeer en warmte op de groep.

Dat geldt ook voor allerlei vieringen. Het vieren van een feest draagt bij aan een groepsgevoel en zorgt ook voor spanning, drukte en afwisseling. Omdat een feestritueel vaste onderdelen heeft, is dit voor ieder kind een vertrouwd gebeuren; het is vooraf duidelijk wat er komen gaat. Een verjaardagsfeestje verloopt volgens een vast patroon; de jarige krijgt een feestmuts en mag op de stoel staan. Er wordt gezongen voor de jarige en de jarige mag een traktatie uitdelen aan de kinderen en de medewerkers van de groep. Ook krijgt iedere jarige een cadeautje van Base.

Bij Base wordt aandacht besteed aan de verjaardagen van de kinderen en medewerkers en aan feestdagen zoals Sint-Maarten, Sinterklaas, Kerstmis, Nieuwjaar en Pasen. Ook is er aandacht voor de feestdagen uit andere culturen bijvoorbeeld het Suiker- en offerfeest en Keti Koti.

Door het samen vieren van feestdagen uit verschillende culturen leert men respect te hebben voor elkaar en elkaars tradities. Wanneer er wordt getrakteerd, verzoeken we de ouders om de traktatie klein en gezond te houden. Als er te veel wordt aangeboden of de traktatie bestaat alleen uit snoepgoed dan geven we een deel aan de kinderen mee naar huis. Het beleid ten aanzien van traktaties wordt omschreven in ons voedingsbeleid.

5.7 Zorgdragen voor gezondheid

5.7.1 Voeding

Het uitgangspunt is een gezonde volwaardige voeding met aandacht voor voldoende vezels, niet te veel (verzadigd) vet, niet te veel suikers en niet te zoutrijk. De maaltijden worden op vaste tijdstippen gezamenlijk aan tafel gegeten. De leidsters dragen zelf afwisselend zorg voor de fruithap en de warme maaltijd in de middag. Onze maaltijden zijn vegetarisch, de kinderen kunnen wel vleesvervangers en visproducten krijgen.

Bij de warme maaltijd wordt ervoor gezorgd dat er altijd gezonde voeding gegeven wordt, zoals groente, pasta, rijst of soep. Bij de warme maaltijd wordt water gedronken.

Als tussendoortjes wordt de kinderen een soepstengel, cracottes, rijstwafels of rozijntjes gegeven. Ook wordt er dagelijks vers fruit bereid, dat met de seizoenen varieert.

Bij de tussendoortjes wordt water, thee, lichte limonade of melk aangeboden. Als kinderen tussendoor dorst hebben, mag er altijd tussendoor een glas water gedronken worden. Op verzoek van ouders kan uiteraard worden afgeweken van het standaard voedingsbeleid bij het kind.

5.7.1.1 Traktaties

Kinderen die jarig zijn mogen een kleine traktatie meebrengen, eventueel in de vorm van eten, bijv. een koekje, rozijntjes of een toetje. De medewerkers bepalen, afhankelijk van de soort traktatie, op welk moment van de dag de traktatie het beste gegeven kan worden. Traktaties passen niet altijd in ons voedingsbeleid maar dat mag! Soms iets vetter, soms een stuk vetter en calorierijker dan wij als opvang wensen, maar over het algemeen is dit een uitzondering.

Echter: vele uitzonderingen maken een grote berg. En kinderen hebben nog maar een kleine maag. Als er getrakteerd wordt, verzoeken we ouders dan ook om de traktatie klein en gezond te houden. Als er te veel wordt aangeboden of de traktatie alleen uit snoepgoed bestaat, geven we een deel (volledig) aan de kinderen mee naar huis. Voor leuke tips en ideeën kunt u kijken op www.gezondtrakteren.nl of op www.gezonde-traktatie.nl.

5.7.2 Ziekte

Wanneer een kind ziek is heeft het meestal extra aandacht en rust nodig. Dit is op de groep niet altijd te garanderen. In principe dienen zieke kinderen door de ouders opgevangen te worden. Wij adviseren u dan ook voor noodgevallen een reserveoppas te regelen.

Sommige kinderziektes zijn erg vervelend voor een kind, maar ze bouwen daardoor wel hun eigen immuniteit op. Kinderziektes waarmee ieder kind in aanraking zal komen, zoals waterpokken, zijn vaak moeilijk buiten de deur te houden omdat de besmetting vaak al heeft plaatsgevonden, voordat de uiterlijke kenmerken zichtbaar zijn. Ouders worden gewaarschuwd als er een bepaalde kinderziekte heerst. Deze informatie wordt door de medewerkers op de deuren van de groepen gehangen. Voor het weren van kinderen met een kinderziekte houden wij ons in principe aan de richtlijnen van de GGD echter wanneer er naar ons mening bijvoorbeeld te veel infectiegevaar zou zijn voor het kind zelf kunnen wij verzoeken uw kind thuis te houden. In het geval hun kind niet kan komen wegens ziekte, vragen wij ouders ons dit voor 9 uur te laten weten. Is er geen berichtgeving van de ouders en is het kind voor 10 uur nog niet gebracht, dan zullen we zelf de ouders bellen. Bij afwezigheid door ziekte is er geen restitutie mogelijk.

Als kinderen ziek worden, terwijl ze op de opvang zijn, bellen we altijd de ouders om te overleggen. Het belang van het kind staat hierbij voor ons steeds voorop. Dat wil ook zeggen dat, als we het zieke kind niet die aandacht kunnen geven die het vraagt of de aandacht voor de andere kinderen in het gedrang komt, wij van de ouders verwachten dat zij hun kind komen halen. We beschikken namelijk niet over extra personeel en aparte ruimtes om zieke kinderen te verplegen. Mocht een kind koorts hebben, 38,5 graden of hoger, moet het kind opgehaald worden. Bovendien hanteren wij de regel 24 uur koortsvrij, dit betekent dat het kind de volgende dag helaas niet op de opvang mag komen (hierover houden de leidsters contact met de ouders). Wij geven geen zetabletten of een andere vorm van medicatie die de koorts zou kunnen onderdrukken.

Dagelijks zijn er medewerkers aanwezig die in het bezit zijn van een (kinder-)EHBO-diploma en zij kunnen zodoende direct adequaat handelen. Is een verwonding of het ziekteverschijnsel ernstiger, dan wordt het alarmnummer gebeld of gaan wij naar de spoedeisende hulp in het Zwaans Medisch Centrum te Zaandam. De eigen huisarts van het kind blijft echter de behandelend arts. Op het intakeformulier dienen de medische gegevens van het kind te worden ingevuld.

5.8 Samen met ouders

Als opvang hebben wij een opvoedingsverantwoordelijkheid aanvullend op de opvoeding in het gezin. Wij zien de kinderopvang als één van de 'opvoedingsferen' waarin kinderen groot worden. Thuis, op de opvang en op school worden kinderen uiteindelijk wie ze zijn. Voor ouders bieden wij de gelegenheid de opvoeding van het kind te delen. Als ouder kun je je pas met een gerust hart op andere activiteiten richten als je het volste vertrouwen hebt in de goede opvang van je kind.

Het uitwisselen van 'pedagogische' informatie tussen de medewerkers en ouders vormt het principe van gezamenlijk opvoeden. Binnen de kinderopvang zijn er veel verschillende momenten waarop er informatie tussen de medewerkers van en de ouders wordt uitgewisseld.

5.8.1 Rondleiding op de kinderopvang

Elke plaatsing start met een rondleiding op locatie. De rondleiding geeft de ouders de mogelijkheid sfeer te proeven en vragen te stellen. We stimuleren ouders hun kind mee te nemen om te kijken hoe hun kind reageert. Tijdens deze eerste kennismaking krijgen de ouders inhoudelijke informatie over Base Kinderopvang en ontvangen ze een inschrijfformulier, waarna zij thuis nog even alles rustig kunnen overdenken.

5.8.2 Intakegesprek

Op de eerste opvangdag van het kind voert de mentor een intakegesprek met de ouders. Tijdens dit gesprek staat het kind centraal. Wie is hij of zij, wat vindt hij of zij fijn en wat niet?

Tijdens dit gesprek is er ruimte voor praktische vragen van de ouders. Ook krijgen ouders tijdens het intakegesprek een versie van het Pedagogisch Beleidsplan overhandigt. Tijdens de intake wordt de wendag afgesproken die plaatsvindt voorafgaand aan de plaatsingsdatum.

5.8.3 Wenperiode

Er zal een wendag worden ingepland in de week voorafgaande aan de week waarin het kind bij ons zal beginnen.

- Op de wendag komt de ouder het kind brengen. Op deze dag zal de mentor van het kind ook aanwezig zijn voor een kennismakingsgesprek met de ouder(s). De ouder mag er dan nog even bij blijven en draagt het kind dan over aan één van de medewerkers van de groep. Het kind blijft dan bij ons, meestal van 09:00 tot 13:00 uur.

5.8.4 Haal- en brengmomenten

Wanneer kinderen worden gebracht en gehaald is er tijd om even met de pedagogisch medewerkers te spreken en aan te geven wat voor de dag belangrijk is. Voor de pedagogisch medewerkers is het van belang op de hoogte te zijn van wat er in het leven van het kind speelt, zodat ze hierop in kunnen spelen. Andersom is het voor ouders van belang te horen hoe het met hun kind gaat op de kinderopvang. Bijzonderheden die zijn voorgevallen worden daarom altijd besproken met de ouders. Als het kind door iemand anders wordt gehaald dient de ouder dit van tevoren door te geven aan de pedagogisch medewerker. Een kind wordt nooit aan een voor ons onbekend persoon meegegeven.

Daarnaast werken wij via het ouderportaal met een digitaal schriftje, hierin zien ouders dagelijks terug hoe de dag is verlopen, eventueel worden er door de leidsters ook foto's toegevoegd van activiteiten die dag.

5.8.6 Oudergesprekken

Jaarlijks bieden de medewerkers van de groep aan ouders de mogelijkheid te komen voor een tien- minuten-gesprek. Als hulpmiddel is bij deze gesprekken een volgsysteem ontwikkeld die door de mentor van uw kind wordt ingevuld. Ouders kunnen aangeven of ze behoefte hebben aan een dergelijk gesprek. Daarnaast kunnen ouders altijd een gesprek aanvragen met de mentor van hun kind als de dagelijkse overdracht niet volstaat.

5.8.8 Ouderavonden

Wij streven ernaar minimaal één keer per jaar een ouderavond te organiseren, variërend van een workshop tot een inhoudelijke discussie over vragen van ouders. De oudercommissie vervult bij het organiseren van deze avonden vaak een belangrijke rol.

5.8.9 Oudercommissie

Base Kinderopvang beschikt over een oudercommissie; van elke groep hopen wij tenminste één ouder actief bij de oudercommissie te betrekken. Deze commissie heeft een signalerende en stimulerende functie t.a.v. de dagelijkse gang van zaken. Daarnaast heeft zij ook adviesrecht met betrekking tot: tariefstijgingen, beleid ten aanzien van de groeps grootte, voeding, veiligheid, hygiëne en het Pedagogisch Beleidsplan.

5.9 Vier-ogen-principe

Het vier-ogen-principe betekent dat er altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren bij een beroepskracht in de kinderopvang. Bij Base streven wij er in principe naar om twee pedagogisch medewerkers op de groep te hebben, maar als de groep erg klein is dan kunnen we van dit streven afwijken. Wettelijk is toegestaan dat er bij een kleine groep kinderen slechts één groepsleidster aanwezig is.

De wettelijke bepaling over de beroepskracht-kind-ratio is:

1. Één beroepskracht per drie kinderen in de leeftijd tot één jaar;
2. Één beroepskracht per vijf kinderen in de leeftijd van één tot twee jaar;
3. Één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van twee tot drie jaar;
4. Één beroepskracht per acht kinderen in de leeftijd van drie tot vier jaar.

Cameratoezicht

Zowel binnen als buiten hangen er veiligheidscamera's. Alles wat er op de groep, slaapkamers of buitenspeelplaats gebeurt is te allen tijde controleerbaar voor de leiding.

Bouwkundig

De groepsruimtes zijn zo ingericht dat er hoekjes gecreëerd zijn op kindhoogte, waarbij de medewerker de ruimte in zijn geheel kan overzien. In elke slaapkamer is een babyfoon aanwezig. Naast het kunnen controleren hoe het met de kinderen gaat maakt het ook toezicht mogelijk op de pedagogisch medewerker als deze op de slaapkamer is.

Personeel

Van iedere medewerker is er een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Dit geldt ook voor stagiaires. Stagiaires mogen nooit alleen op een groep staan.

Samenwerking en klimaat

Er heerst bij Base Kinderopvang een open werkklimaat, zodat medewerkers elkaar altijd op hun handelen durven aan te spreken. Dit creëren we door elkaar feedback te (leren) geven in elke geleiding van de organisatie (functioneringsgesprekken, teamvergaderingen, observaties door de leidinggevende).

Regelmatig zal de directie observaties inplannen, de bevindingen worden regelmatig teruggekoppeld tijdens (team)vergaderingen of individueel naar de medewerker. Er wordt gewerkt met vaste teams, met de continuïteit op de groep als uitgangspunt. Dit zorgt ervoor dat medewerkers aan elkaar gewend zijn, wat het aanspreken op ongepast gedrag makkelijker kan maken.

Specifieke situaties

Gedurende een dag op het kinderdagverblijf doen zich verschillende bezettingsmomenten voor, bezetting qua kinderen en bezetting van medewerkers. Hieronder beschrijven wij de situaties waarbij het kan voorkomen dat een medewerker alleen is met de kinderen en hoe wij hiermee omgaan met inachtneming van het vier-ogen- en orenprincipe.

Tijdens uitstapjes

Tijdens uitstapjes gaan pedagogisch medewerkers (of een pedagogisch medewerker en een volwassene) minimaal met zijn tweeën op pad met een groepje kinderen.

Toezicht bij buiten spelen

Buitenruimte/speelplaats is zichtbaar voor omringende woningen en bedrijven. De zichtbaarheid voor de buurt/omgeving moet zo min mogelijk belemmerd worden. Van de omwonenden verwachten wij geen directe betrokkenheid en input; wel zullen medewerkers die iets willen doen dat niet toelaatbaar is zich 'gezien' voelen doordat ze niet in een afgesloten ruimte zitten waar niemand hen kan opmerken. Ook hangt er een camera met toezicht op de buitenspeelplaats.

Lunch

Tijdens de middagpauze komt het voor dat de pedagogisch medewerker om de beurt tot maximaal een half uur alleen op de groep staat. Mocht dit het geval zijn maken wij gebruik van cameratoezicht en/of de inzet van een stagiaire.

Achterwachtregeling

De Wet Kinderopvang schrijft voor dat iedere kinderopvang een achterwachtregeling moet hebben. Een achterwacht is een volwassene persoon die in geval van nood te allen tijde ingeschakeld kan worden en binnen ambulance-aanrijtijd aanwezig kan zijn op locatie. Tijdens onze openingstijden hebben wij een achterwachtregeling getroffen. Dit is van maandag t/m vrijdag van 07.30 tot 18.30 uur. Hiervoor wordt meestal de reservepersoon ingezet. Dit houdt in dat deze persoon die dag niet ingezet is, maar wel 'stand-by' staat voor als zich onverwacht problemen voordoen.

Daarnaast hebben wij een vaste achterwacht: Sevinc Kük (tevens onze beleidsmedewerker en coach), zij zal te allen tijde als eerst gecontacteerd worden. Te allen tijde zal geprobeerd worden om de vaste gezichten van de groep te laten starten en te laten sluiten.

Basisprincipes

Naast deze praktische maatregelen zijn er een aantal basisprincipes van toepassing op de preventieve maatregelen tegen misbruik:

- Een open aanspreekcultuur op de opvang.
- De kinderen het bewustzijn van de eigen grenzen aanleren en het bewaken daarvan.

Open aanspreekcultuur

Zoals in de maatregelen staat vermeld is er een open aanspreekcultuur. Door het kleinschalige karakter van onze locatie is het contact persoonlijk en zijn er korte communicatielijnen. Onze locatie heeft een leidinggevende die de medewerkers kan aanspreken op gedrag wat niet gepast is of niet passend bij het beleid. Ook medewerkers onderling spreken elkaar aan op niet passend gedrag. Er is een vast team op de groep, wat ervoor zorgt dat men elkaar gemakkelijker aan kan spreken. Ook draagt het werken met een vast team bij aan het opbouwen van een vertrouwensband met het kind.

Bewustzijn en bewaking van eigen grenzen

Het begeleiden van de kinderen bij de bewustwording en het leren aangeven van hun eigen grenzen is belangrijk. De kinderopvang is een veilige plek om dit te oefenen. Bij Base wordt er daarom van jongs af aan spelenderwijs aandacht daaraan besteed. De kinderen leren wat ze wel en niet fijn vinden en leren om dit aan te geven aan de ander. Ook leren kinderen dat, als je iemand bijvoorbeeld een knuffel of aai wilt geven en de ander dat niet wil, je deze grens van de ander dient te respecteren. Dit geldt voor zowel het contact van de kinderen onderling als met volwassenen.

In het bewust worden van je eigen grenzen en dit te leren aangeven is de begeleiding van een pedagogisch medewerker vaak gewenst. Wanneer een pedagogisch medewerker bijvoorbeeld ziet dat het ene kind (vaak lief bedoeld) het andere kind aanraakt, maar dat het andere kind dat niet fijn vindt, dan wordt daarover gesproken. Het kind dat de aanraking als niet prettig ervaart leert zich bewust te zijn van zijn grenzen en dit aan te geven. Het kind dat de ander aan wilde raken of liefkozen leert in het geval de grenzen van het andere kind te respecteren.

5.10 Extra dagdelen

Dagdelen incidenteel ruilen

Wanneer u incidenteel een dagdeel wilt ruilen, is dat mogelijk mits er plaats is binnen de groep waar uw kind geplaatst is. We zien dit als een extra service die we alleen verlenen als het mogelijk is. We hanteren voor het ruilen de volgende voorwaarden:

- Ruilen van dagdelen kan alleen als er plaats is op de eigen groep van uw kind. Hiervoor hanteren we het leidster-kind-ratio en de personeelsplanning
- Een eenmaal vastgelegde ruildag kan niet meer ongedaan gemaakt worden
- Aanvragen worden op volgorde van binnenkomst behandeld
- U kunt geen feestdagen, ziekte-dagen (onder ziekte-dagen verstaan wij ook dagen dat uw kind bijvoorbeeld in het gips zit) of sluitingsdagen ruilen
- U kunt maximaal 1 dag per week ruilen
- Ruildagen dienen van tevoren worden afgesproken.

De pedagogisch medewerkster bekijkt of er plaats is. Naast het feit dat er een maximale groeps-grootte wordt gehanteerd is het kunnen ruilen ook afhankelijk van het op het betreffende dagdeel geplande aantal pedagogisch medewerkers. Voor het structureel wijzigen van dagdelen verwijzen wij u naar de administratie.

Extra dagdelen inkopen

Het kan voorkomen dat u naast de vaste opvangdagen incidenteel gebruik wil maken van een extra dag. In dat geval is extra opvang slechts mogelijk als er ruimte is binnen de groep waar uw kind geplaatst is. U kunt op z'n vroegst een maand van tevoren de gewenste extra dag per mail aanvragen. Na uw aanvraag zal er worden gekeken of dit mogelijk is u zult hier dan ook een bevestiging van ontvangen. De extra dag wordt verwerkt zodat deze gefactureerd kan worden en de uren toegevoegd worden aan het totaal aantal uren dat u opgeeft aan de Belastingdienst voor de kinderopvangtoeslag van dat jaar.

6. Continue kwaliteit

Het Pedagogisch Beleidsplan werkt als rode draad door de werkwijze op de opvang. Het beleidsplan blijft in ontwikkeling omdat onze kinderen en de medewerkers ook in ontwikkeling blijven en de zienswijzen en ontwikkelingen in de kinderopvang evenmin stil blijven staan. Om hierop te kunnen blijven inspelen zullen wij aan een aantal voorwaarden moeten voldoen.

6.1 Overlegstructuren

Op diverse plaatsen en vanuit verschillende invalshoeken bespreken wij zaken als: de plaats van de Kinderopvang in de maatschappij, visies over opvoeden, Reggio Emilia, Emmi Pikler en de kinderen op de groep.

6.1.1 Groepsoverleg

Om de 6 à 8 weken vindt er een groepsoverleg plaats. Soms is een leidinggevende hierbij aanwezig. Tijdens dit overleg worden de kinderen en mogelijke activiteiten binnen de groep besproken. Ook worden de afspraken geldend voor de groep en de RI (risico-inventarisatie t.a.v. veiligheid en hygiëne) doorgenomen en wordt overlegd over de onderlinge samenwerking. Ook worden er punten verzameld voor teamvergaderingen en worden overige punten uit teamvergaderingen of het pedagogisch werkoverleg teruggekoppeld.

6.1.2 Teamvergadering

Om de drie maanden vindt er een teamvergadering plaats, waarbij aandacht is voor de zaken besproken tijdens het groepsoverleg, inhoudelijke zaken (zoals het Pedagogisch Beleidsplan) en onderwerpen die meer van algemene aard zijn. Alle medewerkers aanwezig bij de teamvergadering.

6.1.3 Managementoverleg

Wekelijks vindt managementoverleg plaats. Op het overleg wordt onder anderen strategisch beleid, pedagogisch beleid, personeelszaken en organisatorische zaken besproken.

6.2 Klachtenregeling

Uw kind is bij Base Kinderopvang in goede handen. Er kan echter iets misgaan in de opvang van uw kind of in de organisatie van de kinderopvang. Als u een klacht wilt indienen kunt u dit melden bij de pedagogisch medewerker of leidinggevende van de locatie. Wij adviseren u om eerst uw klacht te bespreken met de vaste medewerker van de groep van uw kind. Betreft uw klacht de begeleider van uw kind, dient u dan de klacht in bij de leidinggevende van de locatie.

Wanneer er schriftelijk een klacht bij Base binnenkomt, draagt leidinggevende er zorg voor dat:

- de klacht zorgvuldig wordt onderzocht;
- de ouder zoveel mogelijk op de hoogte blijft van de voortgang van de behandeling;
- de klacht, rekening houdende met de aard ervan, zo spoedig mogelijk wordt afgehandeld;
- de klacht uiterlijk zes weken na indiening afgehandeld wordt;
- de ouder een schriftelijk en met redenen omkleed oordeel op de klacht ontvangt;
- in het oordeel een concrete termijn wordt gesteld waarbinnen eventuele maatregelen zullen worden gerealiseerd.

Komen ze er niet uit, dan kunnen de ouders een schriftelijke klacht indienen bij de Geschillencommissie Kinderopvang, bij het Klachtenloket Kinderopvang dat is verbonden aan de Geschillencommissie Kinderopvang wordt eerst geprobeerd om de klacht op te lossen door het geven van informatie, advies, door bemiddeling of met hulp van mediation.

Base Kinderopvang is aangesloten bij de Geschillencommissie Kinderopvang voor het behandelen van:

a. geschillen tussen Base en ouder over:

- een gedraging van de leidinggevende of medewerkers van Base jegens ouder of kind;
- de overeenkomst tussen Base en de ouder;

b. geschillen tussen leidinggevende en oudercommissie over de toepassing en uitvoering van het Wettelijk adviesrecht.

Ouders kunnen een geschil indienen bij de Geschillencommissie Kinderopvang als:

- De kinderopvangorganisatie niet binnen zes weken heeft gereageerd op de schriftelijke klacht;
- De ouders en de kinderopvangorganisatie het niet binnen zes weken eens zijn geworden over de afhandeling van een klacht.
- De kinderopvangorganisatie geen adequate klachtenregeling heeft.

In uitzondering op het bovenstaande mogen ouders een geschil direct indienen bij de Geschillencommissie Kinderopvang als in redelijkheid niet van ouders kan worden verlangd dat zij onder de gegeven omstandigheden een klacht indienen bij de kinderopvangorganisatie zelf. Dit kan zijn bijvoorbeeld bij klachten over intimidatie of wanneer ouders bang zijn dat het voorleggen van hun klacht vervelende repercussies kan hebben. De Geschillencommissie beoordeelt in individuele gevallen of aan de voorwaarden hiervoor wordt voldaan.

Oudercommissies kunnen een geschil over de toepassing van het adviesrecht direct voorleggen aan de Geschillencommissie Kinderopvang. De Geschillencommissie toetst in deze gevallen alleen of de kinderopvangorganisatie in redelijkheid heeft gehandeld. De Geschillencommissie moet volgens de wet binnen zes maanden uitspraak doen. In de meeste gevallen zal de Commissie sneller tot een uitspraak komen. Indien nodig zal de Commissie een versnelde procedure volgen. De uitspraken van de Geschillencommissie zijn bindend voor zowel de ouders en oudercommissies als de aangesloten kinderopvangorganisatie. De Geschillencommissie Kinderopvang publiceert geanonimiseerde uitspraken op haar website. Meer informatie kunt u vinden op www.degeschillencommissie.nl en op www.klachtenloket-kinderopvang.nl.

Bij klachten is het verstandig de volgende punten in acht te nemen:

- Reageer zo snel mogelijk naar de vaste begeleider van uw kind of naar de leidinggevende van de locatie;
- Schrijf de vragen/problemen op;
- Maak op zo kort mogelijke termijn een afspraak om de klacht te bespreken.

Jaarlijks zal er een ‘openbaar jaarverslag klachten’ worden opgesteld en in de nieuwsbrief van Base worden gepubliceerd. Een kopie van het verslag zal jaarlijks voor juni van elk jaar worden verzonden naar de GGD.

De interne klachtenregeling is te allen tijde inzichtelijk in de openbare hal.

6.3 Risico-inventarisatie

De Wet Kinderopvang schrijft voor dat elk kinderdagverblijf jaarlijks een uitgebreide risico-inventarisatie (RI) uitvoert. Kinderen ontwikkelen zich snel, zijn nieuwsgierig en willen de wereld om zich heen ontdekken. Daarbij zien ze weinig gevaar; dit moeten ze leren. Omdat het voor pedagogisch medewerkers onmogelijk is om elke minuut van de dag alle kinderen in de gaten te houden, is een veilige omgeving van groot belang. Hierbij is er een spanningsveld tussen veiligheid en pedagogische aspecten. Niet alle veiligheidsrisico's kunnen volledig worden afgedekt; vanzelfsprekend moet elke kans op ernstig letsel voorkomen worden. De GGD-inspecteur controleert de veiligheid en de gezondheidsaspecten van de kinderopvang aan de hand van actieplannen en voert ieder jaar een aangekondigde of onaangekondigde inspectie uit.

Ieder jaar wordt een RI van de veiligheids- en gezondheidsaspecten uitgevoerd, waarbij vooral door de ogen en vanuit het gedrag van kinderen gekeken wordt. De RI van het Kinderdagverblijf is gericht op: welke risico's lopen de kinderen? Hoe groot is daarbij de kans op ernstig letsel voor een kind? De combinatie kans en ernst is een maat voor urgentie. De door de pedagogisch medewerkers ingevulde RI- vragenlijsten worden door de leidinggevende van de locatie omgezet in actieplannen. De actieplannen omvatten de volgende onderdelen: risico-omschrijving, de maatregel(en), de functionarissen die voor de uitvoering van de maatregel(en) verantwoordelijk zijn en de streefdatum waarop het actieplan is gerealiseerd. De actieplannen worden in de groepsoverleggen besproken en teruggekoppeld naar de leidinggevende. De leidinggevende controleert of de actiepunten, huisregels en protocollen, zoals deze zijn gecommuniceerd naar de pedagogisch medewerkers, werkelijk zijn uitgevoerd.

6.4 Gezondheid en hygiëne

Om gezondheid en hygiëne zo goed mogelijk te kunnen waarborgen, hebben wij protocollen voor gezondheid, schoonmaak en veiligheid ontwikkeld. Deze protocollen zijn te vinden in de map protocollen op de groep.

6.5 Signaleren van problemen

Het kan zo zijn dat de pedagogisch medewerker een probleem signaleert. Een kind lijkt zich niet op zijn gemak te voelen in de groep, gedraagt zich anders dan gebruikelijk of de ontwikkeling stagneert of verloopt niet zoals dat te verwachten zou zijn. De pedagogisch medewerkers zijn alert op veranderingen in het gedrag en de ontwikkeling van het kind, positief dan wel negatief. Dat gebeurt aan de hand van dagelijkse waarnemingen. Als een pedagogisch medewerker vermoedt dat er iets aan de hand is of zich zorgen maakt zal hier altijd met de ouders over gepraat worden. Ook zal er contact zijn tussen de pedagogisch medewerker en de leidinggevenden.

Wanneer blijkt dat het daadwerkelijk om een probleem gaat en dit niet direct opgelost kan worden, zal de leidinggevende bekijken waar de zorgvraag ligt en hier een actieplan voor opstellen. Dit kan o.a. door de pedagogisch medewerkers en/of de ouders van het kind te adviseren om voor een specifieke aanpak te kiezen, bijvoorbeeld met extra aandacht of extra nadruk op bepaalde activiteiten. De leidinggevende heeft de mogelijkheid in overleg met de ouders het kind op de opvang.

Wij vinden dat onze verantwoordelijkheid niet ophoudt bij het praten met ouders over onze twijfels over het welzijn van het kind: als ouders niets ondernemen in een ons ziens zeer zorgelijke situatie kunnen we besluiten om zelf deskundig advies in te winnen. De GGD is de instelling waar wij ons advies inwinnen, deze staat in contact met logopedisten voor bijvoorbeeld een taalachterstand maar kunnen ons ook advies geven over hoe te handelen in bepaalde situaties. Dit wordt echter nooit gedaan zonder de ouders hiervan op de hoogte te stellen. Voor ouders is het ook fijn dat je bij de GGD vrijblijvend uw vragen kunt stellen en zij u eventueel kunnen helpen om contact te leggen met gespecialiseerde en gerichte hulpinstanties.

Kinderen van wie bekend is dat zij gedrags- of ontwikkelingsproblemen hebben, zijn welkom bij Base. Wel moet een en ander in goed overleg plaatsvinden om te kijken of dit voor de begeleiders en het kind haalbaar en wenselijk is.